

KOMENTÁŘE WOLTERS KLUWER

Tomáš Rada, Jana Tkáčiková,
Ondřej Kunc

Zákon o vinohradnictví a vinařství

Komentář

Wolters Kluwer
Česká republika

KOMENTÁŘE WOLTERS KLUWER

Zákon o vinohradnictví a vinařství

Komentář

Tomáš Rada, Jana Tkáčiková, Ondřej Kunc

Zákon o vinohradnictví a vinařství

Komentář

Wolters Kluwer
Česká republika

Vzor citace: RADA, T., TKÁČIKOVÁ, J., KUNC, O. *Zákon o vinohradnictví a vinařství. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 212 s.

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Rada, Tomáš

Zákon o vinohradnictví a vinařství : komentář / Tomáš Rada, Jana Tkáčiková, Ondřej Kunc. – Vyd. 1. – Praha : Wolters Kluwer ČR, 2012. – 212 s. – (Komentáře Wolters Kluwer)

ISBN 978-80-7357-705-6 (váz.)

634.8 * 663.2 * 351.82 * (437.3)

– vinohradnictví – Česko

– vinařství – Česko

– zákony

– komentáře

663 – Průmysl nápojů. Kvasný průmysl. Průmysl pochutin [19]

Autoři

JUDr. Tomáš Rada, Ph.D.: komentáře ustanovení § 1, 2, 3 (spoluautor), 11–25, 31–36, 45–48

JUDr. Jana Tkáčiková, Ph.D.: komentáře ustanovení § 3 (spoluautorka), 4–10, 28–30

Mgr. Ondřej Kunc: komentáře ustanovení § 26–27, 37–44

Právní stav publikace je k 1. 1. 2012.

© JUDr. Tomáš Rada, Ph.D., JUDr. Jana Tkáčiková, Ph.D., Mgr. Ondřej Kunc, 2012

Lektorovala doc. JUDr. Ivana Průchová, CSc.

ISBN 978-80-7357-705-6

OBSAH

Seznam použitých zkratk	VII
Úvodem	IX
Zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství)	1
§ 1–44	ČÁST PRVNÍ VINOHRADNICTVÍ A VINAŘSTVÍ 1
§ 1–3	HLAVA I 1
	§ 1 Předmět úpravy 1
	§ 2 <i>(Vztah k zákonu o potravinách)</i> 6
	§ 3 Vymezení základních pojmů 6
§ 4–10	HLAVA II VINOHRADNICTVÍ 16
	§ 4 Stanovené pěstitelské oblasti 16
	§ 5 Vinice vhodné pro jakostní víno stanovené oblasti 19
	§ 6 Hektarový výnos 20
	§ 7 Správa produkčního potenciálu 22
	§ 8 Nová výsadba 22
	§ 9 Právo na opětovnou výsadbu 25
	§ 10 Nepovolená výsadba 29
§ 11–27	HLAVA III VINAŘSTVÍ 31
	§ 11 Povinnosti výrobců 31
	§ 12 Enologické postupy a ošetřování produktu 35
	§ 13 Přirozený obsah alkoholu 45
	§ 14 Slazení 50
	§ 15 Částečně zkvašený hroznový mošt 52
	§ 16 Společná ustanovení pro označování produktu 53
	§ 16a <i>(Chateau)</i> 77
	§ 17 Zemské víno 78
	§ 17a <i>(Odrůdové víno)</i> 81
	§ 18 Jakostní víno 83
	§ 19 Jakostní víno s přívlastkem 88
	§ 20 Šumivé víno 96
	§ 21 Perlivé víno 108
	§ 22 Likérové víno 112
	§ 23 Víno originální certifikace 117
	§ 24 Vinný nápoj, aromatizované víno, aromatizovaný vinný nápoj a aromatizovaný koktejl 124

§ 25	Odalkoholizované víno a nízkoalkoholické víno	129
§ 26	Zatřídění vína vyrobeného z vinných hroznů vypěstovaných na území České republiky	133
§ 26a	(Ověření)	137
§ 27	Uvádění produktu do oběhu	138
§ 28–29	HLAVA IV REGISTR.	144
§ 28	(Registr vinic)	144
§ 29	Prohlášení o sklizni, prohlášení o produkci, prohlášení o nákupu a prohlášení o zásobách	149
§ 30	HLAVA V EVIDENČNÍ KNIHY	152
§ 30	(Evidenční knihy).	152
§ 31–36	HLAVA VI VINAŘSKÝ FOND	156
§ 31	(Vinařský fond)	156
§ 32	Rada	161
§ 33	Ředitel	164
§ 34	Dozorčí rada	164
§ 35	(Příjmy Vinařského fondu)	166
§ 36	(Účelové využití příjmů Vinařského fondu).	170
§ 37–40	HLAVA VII VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY A SPRÁVNÍ DELIKTY	171
§ 37	(Orgány dozoru)	171
§ 38	Generální ředitelství cel.	177
§ 39	Správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob	177
§ 40	Společná ustanovení	183
§ 41–44	HLAVA VIII USTANOVENÍ SPOLEČNÁ, PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ.	186
§ 41	Zrušen	186
§ 42	Zmocňovací ustanovení.	186
§ 43	Přechodná ustanovení	188
§ 44	Zrušovací ustanovení.	190
§ 45	ČÁST DRUHÁ ZMĚNA ZÁKONA O ÚSTŘEDNÍM KONTROLNÍM A ZKUŠEBNÍM ÚSTAVU ZEMĚDĚLSKÉM.	191
§ 45	(Změna zákona o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském).	191
§ 46	ČÁST TŘETÍ ZMĚNA ZÁKONA O STÁTNÍ ZEMĚDĚLSKÉ A POTRAVINÁŘSKÉ INSPEKCI A O ZMĚNĚ A DOPLNĚNÍ NĚKTERÝCH SOUVISEJÍCÍCH ZÁKONŮ	192
§ 46	(Změna zákona o Státní zemědělské a potravinářské inspekci)	192
§ 47	ČÁST ČTVRTÁ ZMĚNA ZÁKONA O SPRÁVNÍCH POPLATCÍCH	194
§ 47	(Změna zákona o správních poplatcích)	194
§ 48	ČÁST PÁTÁ ÚČINNOST.	195
§ 48	(Účinnost)	195
	Rejstřík.	196
	O autorech	200

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ZVV	zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství, ve znění pozdějších předpisů
ZoP	zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Ústav	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
ZoVZ	zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů
Prováděcí vyhláška	vyhláška č. 323/2004 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o vinohradnictví a vinařství, ve znění pozdějších předpisů
Inspekce °NM	Státní zemědělská a potravinářská inspekce stupeň normovaného moštoměru; jeden stupeň normovaného moštoměru znamená 1 kilogram přírodního cukru ve 100 litrech hroznového moštu
CHOP	chráněné označení původu ve smyslu nařízení Rady (ES) č. 1234/2007
CHZO	chráněné zeměpisné označení ve smyslu nařízení Rady (ES) č. 1234/2007
ZoS	zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů
nařízení Rady (ES) č. 1234/2007	nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“), ve znění pozdějších předpisů
nařízení Komise (ES) č. 606/2009	nařízení Komise (ES) č. 606/2009 ze dne 10. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o druhy výrobků z révy vinné, enologické postupy a omezení, která se na ně použijí, ve znění pozdějších předpisů
nařízení Komise (ES) č. 607/2009	nařízení Komise (ES) č. 607/2009 ze dne 14. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o chráněná označení původu a zeměpisná označení, tradiční výrazy, označování a obchodní úpravu některých vinařských produktů, ve znění pozdějších předpisů

nařízení Rady (EHS) č. 1601/1991	nařízení Rady (EHS) č. 1601/1991 ze dne 10. června 1991, kterým se stanoví obecná pravidla pro definici, označování a obchodní úpravu aromatizovaných vín, aromatizovaných vinných nápojů a aromatizovaných vinných koktejlů, ve znění pozdějších předpisů
nařízení Komise (ES) č. 122/1994	nařízení Komise (ES) č. 122/1994 ze dne 25. ledna 1994, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (EHS) č. 1601/91 pro definici, označování a obchodní úpravu aromatizovaných vín, aromatizovaných vinných nápojů a aromatizovaných vinných koktejlů, ve znění pozdějších předpisů
nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1334/2008	nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1334/2008 ze dne 16. prosince 2008 o aromatech a některých složkách potravin s aromatickými vlastnostmi pro použití v potravinách nebo na jejich povrchu a o změně nařízení Rady (EHS) č. 1601/91, nařízení (ES) č. 2232/96 a č. 110/2008 a směrnice 2000/13/ES, ve znění pozdějších předpisů
nařízení Komise (ES) č. 555/2008	nařízení Komise (ES) č. 555/2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, o společné organizaci trhu s vínem, pokud jde o program podpory, obchod s třetími zeměmi, produkční potenciál a kontrolu v odvětví vína, ve znění pozdějších předpisů
nařízení Komise (ES) č. 436/2009	nařízení Komise (ES) č. 436/2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o Registr vinic, povinná prohlášení a shromažďování údajů pro sledování trhu, průvodní doklady pro přepravu vinařských produktů a evidenční knihy vedené v odvětví vína, ve znění pozdějších předpisů
zákon o oběhu osiva a sadby	zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby) týkající se podmínek uvádění do oběhu rozmnožovacího materiálu révy a registrace jejích odrůd
zákon o zemědělství stavební zákon	zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů
občanský zákoník	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Novela	zákon č. 256/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů
E-Bacchus	elektronická databáze E-Bacchus, která je přístupná na elektronické adrese < http://ec.europa.eu/agriculture/markets/wine/e-bacchus/index.cfm >

ÚVODEM

Víno je jedinou plodinou, která dominantně určuje krajinný ráz jihomoravského venkova, ale i jiných částí České republiky, stejně jako vytváří tradici a kulturu jejího pěstování, výroby i konzumace. Tato romantická symbolika spojená s vínem bohužel není v podstatné míře promítnuta do platné právní úpravy podmínek jeho pěstování a výroby, a proto autoři přistoupili k vypracování tohoto komentáře, aby podali ke značně nepřehledné právní úpravě tvořené nejen zákonem č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o vinohradnictví a vinařství), ale i více než desítkou přímo aplikovatelných nařízení Evropské unie srozumitelný výklad.

Komentář zvláště reflektuje poslední významnou změnu zákona o vinohradnictví a vinařství zákonem č. 256/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele, ve znění pozdějších předpisů. Tato změna zohledňuje reformu společné organizace trhu s vínem započatou v Evropské unii v roce 2007 a vedoucí k přijetí klíčových právních předpisů, jako nařízení Rady (ES) č. 491/2009 ze dne 25. května 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty, nařízení Komise (ES) č. 436/2009 ze dne 26. května 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o Registr vinic, povinná prohlášení a shromažďování údajů pro sledování trhu, průvodní doklady pro přepravu vinařských produktů a evidenční knihy vedené v odvětví vína, nařízení Komise (ES) č. 606/2009 ze dne 10. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o druhy výrobků z révy vinné, enologické postupy a omezení, která se na ně použijí, nařízení Komise (ES) č. 607/2009 ze dne 14. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o chráněná označení původu a zeměpisná označení, tradiční výrazy, označování a obchodní úpravu některých vinařských produktů, a další.

Smyslem, účelem a cílem komentáře je proto vysvětlit právní úpravu vinohradnictví a vinařství v České republice regulovanou zákonem č. 321/2004 Sb. i právní úpravu Evropské unie, ze které česká právní úprava vychází. V době turbulentních změn regulativ EU v oblasti vinohradnictví a vinařství se komentář snaží přiblížit jak právně vzdělané veřejnosti, tak i vinohradníkům, vinařům a obchodníkům aktuální právní úpravu po přijaté reformě a umožnit jim zorientování v právech a povinnostech, které na ně jednotlivé předpisy kladou. Výklad jednotlivých ustanovení zákona o vinohradnictví a vinařství

rozebírá problematiku v širších souvislostech s relevantní právní úpravou Evropské unie a dostupnou skromnou judikaturou.

Při zvyšující se spotřebě vína a jeho oblibě v České republice je komentář taktéž určen pro širokou veřejnost, která má zájem prohloubit své znalosti v oboru, který je čím dál častějším tématem nejen vzdělaných odborníků, ale i u stolů obsazených praktikujícími milovníky vína.

V Praze, leden 2012

autoři

ZÁKON

č. 321/2004 Sb.

ze dne 29. dubna 2004

o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství)

Změny: 179/2005 Sb., 411/2005 Sb., 444/2005 Sb., 215/2006 Sb., 311/2008 Sb., 227/2009 Sb.,
281/2009 Sb., 256/2011 Sb., 256/2011 Sb. (část)

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

VINOHRADNICTVÍ A VINAŘSTVÍ

HLAVA I

§ 1

Předmět úpravy

(1) Tento zákon upravuje v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropské unie¹⁾ (dále jen „předpisy Evropské unie“) další podmínky a požadavky v oblasti vinohradnictví a vinařství. Tento zákon dále upravuje výkon státní správy, včetně státního dozoru nad dodržováním povinností stanovených předpisy Evropské unie¹⁾ a tímto zákonem, a ukládání sankcí za jejich porušování.

(2) Tento zákon se nevztahuje na vinné hrozny určené k přímé lidské spotřebě,²⁾ hroznovou šťávu,²⁾ zahuštěnou hroznovou šťávu,²⁾ vinný ocet,²⁾ případně potraviny nového typu³⁾ nebo složky potravin nového typu,³⁾ pokud tento zákon nestanoví jinak.

¹⁾ Nařízení Rady (EHS) č. 1601/1991 ze dne 10. června 1991, kterým se stanoví obecná pravidla pro definici, označování a obchodní úpravu aromatizovaných vín, aromatizovaných vinných nápojů a aromatizovaných vinných koktejlů, ve znění nařízení Rady (EHS) č. 3279/1992, nařízení Rady (ES) č. 3378/1994, nařízení Rady (ES) č. 2061/1996 a nařízení Rady (ES) č. 1882/2003.

Nařízení Komise (ES) č. 122/1994 ze dne 25. ledna 1994, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (EHS) č. 1601/1991 pro definici, označování a obchodní úpravu aromatizovaných vín, aromatizovaných vinných nápojů a aromatizovaných vinných koktejlů.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin.

Nařízení Komise (ES) č. 555/2008 ze dne 27. června 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008 o společné organizaci trhu s vínem, pokud jde o programy podpory, obchod se třetími zeměmi, produkční potenciál a kontroly v odvětví vína, v platném znění ke dni 28. ledna 2009. Nařízení Komise (ES) č. 436/2009 ze dne 26. května 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o registr vinic, povinná prohlášení a shromažďování údajů pro sledování trhu, průvodní doklady pro přepravu vinařských produktů a evidenční knihy vedené v odvětví vína.

Nařízení Rady (ES) č. 491/2009 ze dne 25. května 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 1234/2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty („jednotné nařízení o společné organizaci trhů“).

Nařízení Komise (ES) č. 606/2009 ze dne 10. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o druhy výrobků z révy vinné, enologické postupy a omezení, která se na ně použijí.

Nařízení Komise (ES) č. 607/2009 ze dne 14. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o chráněná označení původu a zeměpisná označení, tradiční výrazy, označování a obchodní úpravu některých vinařských produktů.

2) Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška č. 335/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro nealkoholické nápoje a koncentráty k přípravě nealkoholických nápojů, ovocná vína, ostatní vína a medovinu, pivo, konzumní lih a lihoviny a ostatní alkoholické nápoje, kvasný ocet a droždí, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška č. 157/2003 Sb., kterou se stanoví požadavky pro čerstvé ovoce a čerstvou zeleninu, zpracované ovoce a zpracovanou zeleninu, suché skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich, jakož i další způsoby jejich označování.

3) Zákon č. 110/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

K odst. 1

1. První odstavec prvního ustanovení ZVV vymezuje působnost zákona, zejména jeho vztah k předpisům práva Evropské unie. Vinohradnictví i vinařství je začleněno do oblasti zemědělství, které je v rámci systematiky Smlouvy o fungování Evropské unie ze dne 25. března 1957¹⁾ zařazeno s účinností od 1. prosince 2009²⁾ přímo do třetí části – vnitřní politiky a činnosti unie. Článek 43 odst. 2 citované smlouvy o fungování Evropské unie zmocňuje Evropský parlament a Radu (EU) přijmout řádným legislativním postupem a po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem společnou organizaci zemědělských trhů s tím, že článek 288 téže smlouvy pro výkon pravomocí Evropské unie opravňuje její orgány přijímat nařízení, směrnice, rozhodnutí, doporučení a stanoviska.

2. Tímto výčtem jsou určeny právní nástroje regulace společného trhu s vínem. Na úseku vinohradnictví a vinařství je právní regulace realizována především prostřednictvím nařízení, která jsou dle článku 288 Smlouvy o fungování Evropské unie vymezena jako právní normy obecné působnosti, která jsou závazná v celém rozsahu a jsou přímo použitelná ve

¹⁾ Na základě Lisabonské smlouvy došlo kromě jiného též k přejmenování Smlouvy o založení Evropského společenství na Smlouvu o fungování Evropské unie.

²⁾ Dne 1. prosince 2009 vstoupila v platnost Lisabonská smlouva ze dne 13. prosince 2007.

všech členských státech. Způsob normativní regulace nařízením spočívá na dvou základních principech, které určují charakter této právní oblasti. Jedná se o princip přímého účinku a o princip přednostní aplikace. Princip přímého účinku přiznává práva a povinnosti přímo vyplývající z nařízení jednotlivcům, kteří se tak mohou jeho aplikace dovolávat. Princip přednostní aplikace pak zakotvuje přednostní aplikaci nařízení v případě jejího konfliktu s vnitrostátním předpisem. Velké množství podrobných nařízení Evropské unie regulujících vinohradnictví a vinařství předurčuje podobu a charakter ZVV, který tak především odkazuje na jednotlivé předpisy Evropské unie upravující danou problematiku a případně využívá jejich prostor k vnitrostátní regulaci. Mezi nejvýznamnější předpisy Evropské unie regulující výroby vyráběné z vinné révy patří:

- nařízení Parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin, ve znění pozdějších předpisů;
- nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 ze dne 22. října 2007, kterým se stanoví společná organizace zemědělských trhů a zvláštní ustanovení pro některé zemědělské produkty (jednotné nařízení o společné organizaci trhů), ve znění pozdějších předpisů;
- nařízení Komise (ES) č. 606/2009 ze dne 10. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o druhy výrobků z révy vinné, enologické postupy a omezení, která se na ně použijí, ve znění pozdějších předpisů;
- nařízení Komise (ES) č. 607/2009 ze dne 14. července 2009, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o chráněná označení původu a zeměpisná označení, tradiční výrazy, označování a obchodní úpravu některých vinařských produktů, ve znění pozdějších předpisů;
- nařízení Komise (ES) č. 436/2009 ze dne 26. května 2009, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, pokud jde o Registr vinic, povinná prohlášení a shromažďování údajů pro sledování trhu, průvodní doklady pro přepravu vinařských produktů a evidenční knihy vedené v odvětví vín;
- nařízení Komise (ES) č. 555/2008 ze dne 27. června 2008, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 479/2008, o společné organizaci trhu s vínem, pokud jde o programy podpory, obchod se třetími zeměmi, produkční potenciál a kontroly v odvětví vína, ve znění pozdějších předpisů;
- nařízení Komise (ES) č. 113/2009 ze dne 6. února 2009, o používání určitých tradičních pojmů na etiketách vína dováženého ze Spojených států amerických;
- nařízení Rady (ES) č. 479/2008 ze dne 29. dubna 2008, o společné organizaci trhu s vínem, o změně nařízení (ES) č. 1493/1999, (ES) č. 1782/2003, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 3/2008 a o zrušení nařízení (EHS) č. 2392/86 a (ES) č. 1493/1999, ve znění pozdějších předpisů [již jen v rozsahu článku 128 odst. 3, zbytek byl zrušen nařízením Rady (ES) č. 491/2009, které novelizovalo nařízení Rady (ES) č. 1234/2007];
- nařízení Komise (ES) č. 1623/2000 ze dne 25. července 2000, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení (ES) č. 1493/1999, o společné organizaci trhu s vínem, jež se týká mechanismů trhu, ve znění pozdějších předpisů [příloha I nařízení (ES) č. 1623/2000 zůstává v platnosti do 31. července 2012, zbytek byl zrušen nařízením Komise č. 555/2008];
- nařízení Rady (EHS) č. 1601/1991 ze dne 10. června 1991, kterým se stanoví obecná pravidla pro definici, označování a obchodní úpravu aromatizovaných vín, aromatizovaných vinných nápojů a aromatizovaných vinných koktejlů, ve znění pozdějších předpisů;

- nařízení Komise (ES) č. 122/1994 ze dne 25. ledna 1994, kterým se stanoví některá prováděcí pravidla k nařízení Rady (EHS) č. 1601/1991 pro definici, označování a obchodní úpravu aromatizovaných vín, aromatizovaných vinných nápojů a aromatizovaných vinných koktejlů, ve znění pozdějších předpisů;
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 852/2004 ze dne 29. dubna 2004, o hygieně potravin, ve znění pozdějších předpisů;
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1334/2008 ze dne 16. prosince 2008, o aromatech a některých složkách potravin s aromatickými vlastnostmi pro použití v potravinách nebo na jejich povrchu a o změně nařízení Rady (EHS) č. 1601/1991, nařízení (ES) č. 2232/1996 a č. 110/2008 a směrnice 2000/13/ES, ve znění pozdějších předpisů;
- nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 ze dne 29. dubna 2004, o úředních kontrolách za účelem ověřování dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, ve znění pozdějších předpisů;
- nařízení Rady (ES) č. 519/2007 ze dne 7. května 2007, kterým se mění nařízení (ES) č. 527/2003, kterým se povoluje nabízení nebo dodávání některých vín dovážených z Argentiny, u nichž mohlo být použito enologických postupů nestanovených v nařízení (ES) č. 1493/1999, k přímé lidské spotřebě;
- nařízení Rady (EHS) č. 357/1979 ze dne 5. února 1979, o statistických zjišťováních ploch vinic, ve znění pozdějších předpisů.

3. Předmět právní úpravy ZVV však nelze ztotožňovat s předmětem právní úpravy vinohradnického a vinařského práva. Jak zákon sám v § 1 odst. 1 uvádí: „*Zákon upravuje v návaznosti na přímo použitelný předpis Evropské unie ... další podmínky a požadavky v oblasti vinohradnictví a vinařství.*“ Tzn. že primární a základní podmínky, jakož i požadavky stanoví právě předpisy Evropské unie.

4. Za předmět právní úpravy vinohradnického a vinařského práva tak můžeme označit podmínky a požadavky v oblasti vinohradnictví a vinařství, dále výkon státní správy včetně státního dozoru nad dodržováním povinností vyplývajících z právních předpisů, především nařízení Evropské unie a ZVV, dále ukládání sankcí za porušování těchto předpisů.

5. Ve srovnání s předcházejícím zněním³⁾ předmětu úpravy je zřejmé, že jeho obsah a význam zůstal zachován, jelikož jeho podstata vyplývá ze systému regulace právní úpravy sektoru vína v právu Evropské unie.

6. Východisko předmětu právní regulace tak spočívá jednak v přesně stanovených podmínkách a požadavcích, jejichž úprava byla přikázána členským státům jednotlivými nařízeními Evropské unie, a jednak volným prostorem, který táž nařízení vytvořila k tomu, aby je členské státy samostatně upravily vnitrostátními předpisy.

³⁾ Znění účinné do 30. 6. 2006, změněné zákonem č. 215/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, vymezovalo předmět právní úpravy následovně: „Tento zákon upravuje podmínky a požadavky v oblasti vinohradnictví a vinařství, jejichž úpravu bezprostředně závazné předpisy Evropských společenství členským státům Evropské unie přikazují, nebo umožňují členským státům Evropské unie provést samostatnou úpravu podle jejich uvážení.“

7. ZVV proto reguluje vzniklý volný prostor, který mu jednotlivé nařízení Evropské unie přiřkla, a dále pak odkazuje na příslušnou evropskou legislativu zabývající se společným trhem s vínem. Zákon je tak především „manuálem“ pro pěstitele a vinaře k tomu, aby si našli příslušná nařízení Evropské unie, která regulují jejich postavení a činnost. Výše uvedený určení předmětu právní úpravy ZVV označujeme za pozitivní, které má svůj protiklad v negativním vymezení, jež je specifikováno v druhém odstavci.

8. I přes to, že definice vinařství a vinohradnictví jsou obsaženy dále, je účelné se na tomto místě zabývat postavením těchto právních odvětví v systému českého práva. Předmětem regulace vinohradnického práva je rostlinná výroba, do níž lze přiřadit například chmelařství, dále oblast zabývající se odrůdami, osivy a sadbou pěstovaných rostlin, jakož i jejich šlechtění. Samotným cílem vinohradnického práva je řádná produkce révy jako rostliny a prvovýroba vinných hroznů. Vinařské právo pak není součástí práva regulujícího rostlinnou výrobu, nýbrž je inkorporováno do potravinářského práva, jelikož faktickým účelem vinařské výroby již není rostlinná prvovýroba, nýbrž produkce produktů určených k lidské spotřebě – produkce specifických potravin, jejichž základní prvovýroba je dána vinohradnictvím. Právní normy, které regulují potravinářství, stejně jako rostlinnou výrobu, tvoří zvláštní část zemědělského práva, do níž spadají i právní předpisy zabývající se výrobou živočišnou, ochranou půdy, myslivostí, rybářstvím a včelařstvím.

9. Samotné zemědělské právo je průřezovým právním odvětvím. Jeho původ je dán původním přiřazováním právních norem, které se vztahují k regulovanému předmětu. Z tohoto důvodu je nevyhnutelně tvořeno soukromoprávními i veřejnoprávními instituty s tím, že hlavní funkcí tohoto souboru právních norem je produkce potravin. Vinohradnické i vinařské právo tento charakter zemědělského práva odrážejí. Jsou též tvořeny instituty práva soukromého i veřejného a nelze je separovat od mimoprávních disciplín, především technických, technologických a enologických.

K odst. 2

10. Druhý odstavec vymezuje negativně předmět právní úpravy ZVV určením výčtu potravin a jejich složek, na které se zákon výslovně nevztahuje. Výroba a uvádění do oběhu vinných hroznů určených k přímé lidské spotřebě, hroznové šťávy, zahuštěné hroznové šťávy, vinného octa, případně potravin nového typu nebo složek potravin nového typu je zakotvena v jiných právních předpisech, především pak v ZoP. Vztah mezi ZVV a ZoP vymezuje druhý paragraf zákona.

11. ZoP reguluje právní vztahy související se vznikem, změnou a zánikem právních vztahů souvisejících s výrobou potravin a tabákových výrobků. Jako potravinu tentýž zákon definuje látky určené ke spotřebě člověkem v nezměněném nebo upraveném stavu jako jídlo nebo nápoj, nejde-li o léčiva a omamné nebo psychotropní látky. Za potravinu se dále považují i přídatné látky, látky pomocné a látky určené k aromatizaci, které jsou určeny k prodeji spotřebiteli za účelem konzumace. Potravinami jsou tudíž zároveň všechny vinné produkty, pokud jsou určeny k prodeji spotřebiteli za účelem konzumace. I přes to, že je zřejmý vztah ZoP a ZVV, a to jako *lex generalis* (ZoP) a *lex specialis* (ZVV), určuje druhý odstavec negativním výčtem produkty, které mají svůj původ ve vinných hroznech, na něž se však ZVV výslovně nevztahuje.

12. Vinohradnictví v užším smyslu, tj. pěstitelem provozovaná výsadba a pěstování révy ve vinici za účelem produkce vinných hroznů či sklizně těchto hroznů dle § 3 písm. g)

bod 1 a 2 ZVV, a vinařství se zabývá ve svém výsledku produkcí vína, tedy alkoholického nápoje vyrobeného z vinných meziproduktů. Pomyslnou čarou oddělující působnost ZVV a ZoP je výskyt alkoholu v meziproduktech do hranice 1,2 % objemových. Např. částečně zkvašený hroznový mošt je již regulován ZVV oproti hroznovému moštu, který náleží do působnosti ZoP.

13. Potravinami nebo složkami potravin nového typu (dále jen „potraviny nového typu“) jsou potraviny nebo složky vyrobené a uvedené do oběhu v souladu s článkem 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 258/1997 ze dne 27. ledna 1997, o nových potravinách a nových složkách potravin, ve znění pozdějších předpisů.

§ 2

(Vztah k zákonu o potravinách)

Ustanovení zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nejsou tímto zákonem dotčena, pokud tento zákon nestanoví jinak.

K § 2

1. Jak již je nastíněno v komentáři k § 1 odst. 2 ZVV, potravinami jsou všechny vinné produkty určené k prodeji spotřebiteli za účelem konzumace, proto bylo nutné v zákoně vztah ZVV a ZoP přesně vymezit. Činí tak nejenom výčtem produktů uvedených v § 1 odst. 2 ZVV, které nejsou regulovány ZVV, ale i samotným vymezením vztahu obou předpisů.

2. ZVV upravuje výrobu a oběh některých druhů potravin (vína) či dílčích aspektů výroby víceméně komplexně (vlastní právní nástroje),⁴⁾ z čehož vyplývá jeho zvláštní (specifické) postavení vůči ZoP. Je tak dána specialita (*lex specialis*) ZVV vůči obecnějšímu právnímu předpisu (*lex generalis*) – ZoP. Vyjádřením tohoto vztahu je i § 2, který zakotvuje zásadu subsidiarity ZoP vůči ZVV výslovným určením: „Ustanovení zákona č. 110/1997 Sb. (...) nejsou tímto zákonem dotčena, pokud tento zákon nestanoví jinak.“ V případě konfliktu obou zákonů je tak dána přednost právní úpravě ZVV, nicméně pokud ZVV nestanoví zvláštní, odlišné pravidlo vůči ZoP, je zapotřebí řídit se normami ZoP. Příkladem mohou být některé aspekty označování odalkoholizovaných vín, nízkoalkoholických vín (viz komentář k § 25) či užívání aromatizovaných látek.

§ 3

Vymezení základních pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

a) révou réva rodu *Vitis L.*,¹⁷⁾

b) révou sazenicí zakořeněný výpěstek révy,

c) vinohradem nebo vinicí (dále jen „vinice“) zemědělsky obhospodařovaná půda souvisle osázená keři vinné révy^{17a)} jednoho pěstitele o celkové výměře větší než 10 arů,

⁴⁾ S výhradou regulace realizované prostřednictvím předpisů Evropské unie.

- jíž na základě písemné žádosti pěstitele podané po 1. lednu 2001 Ústřednímu kontrolnímu a zkušebnímu ústavu zemědělskému¹⁸⁾ (dále jen „Ústav“) Ústav přidělil nebo přidělí registrační číslo nebo registrační čísla; vinice o celkové výměře menší než 10 arů je vinicí, pouze má-li na základě písemné žádosti pěstitele podané po 1. lednu 2001 Ústavem přiděleno registrační číslo; vinicí je rovněž vinice vyklučená, k níž nebylo Ústavem uděleno právo na opětovnou výsadbu podle § 9,
- d) viniční tratí pozemek, část pozemku, soubor pozemků, soubor pozemku a části pozemku, nebo kombinací pozemků, případně částí pozemků, tvořících souvislý celek, v jedné vinařské oblasti, případně podoblasti, splňující předpoklady pro pěstování révy,
- e) hektarovým výnosem podíl množství vinných hroznů sklizených v jednom vinařském roce a plochy vinice, nebo vinic pěstitele, na nichž byly tyto vinné hrozny vypěstovány, vyjádřený v tunách na jeden hektar,
- f) pěstitelem osoba provozující vinohradnictví na vinici,
- g) vinohradnictvím pěstitelem provozovaná
1. výsadba a pěstování révy na vinici za účelem produkce vinných hroznů, případně révových roubů,
 2. sklizeň vinných hroznů nebo révových roubů,
 3. výsadba a pěstování révy podnožové, za účelem produkce podnožových řízků,
 4. produkce révových sazenic,
- h) rmutem zpracováním narušené vinné hrozny, z nichž lze vyrobit produkt; za produkt¹⁶⁾ se považuje rovněž rmut,
- i) vinařstvím zpracování vinných hroznů, rmutu, hroznového moštu nebo vína, povolenými technologickými postupy, plnění produktu do obalu, označování produktu a jeho uvádění do oběhu,
- j) šarží množství druhově totožných produktů, které byly vyrobeny za stejných podmínek a stejným způsobem,
- k) jakostním vínem stanovené pěstitelské oblasti jakostní víno, jakostní víno s přívlastkem, jakostní šumivé víno stanovené pěstitelské oblasti, dále aromatické jakostní šumivé víno, pěstitelský sekt, jakostní perlivé víno, jakostní likérové víno, víno originální certifikace, stanovené pěstitelské oblasti,
- l) evidenčním číslem jakosti soubor číselných a písmenných znaků sestávající z čísla rozhodnutí Státní zemědělské a potravinářské inspekce¹⁹⁾ (dále jen „Inspekce“) o zařazení příslušného vína a z označení vzorku vína,
- m) stupněm normalizovaného moštoměru obsah zkvasitelných cukrů ve vinných hroznech, vyjádřený v kilogramech na 1 hektolitr hroznového moštu; přepočtený obsah alkoholu v procentech objemových ze stupňů normalizovaného moštoměru je uveden v příloze k tomuto zákonu,
- n) cukernatostí obsah zkvasitelných cukrů v hroznovém moštu, vyjádřený ve stupních normalizovaného moštoměru,
- o) výrobcem fyzická nebo právnická osoba, která vyrábí nebo označuje produkt za účelem jeho uvádění do oběhu,
- p) malým množstvím množství nepřevyšující 1 000 hektolitrů vína prodaného maloobchodníkem konečnému spotřebiteli za 1 vinařský rok,

- q) uváděním do oběhu nabídka produktu k prodeji, jeho prodej anebo jiná forma jeho nabídky ke spotřebě, včetně skladování pro potřeby prodeje, případně přepravy pro potřeby prodeje, nebo nabídky ke spotřebě,
- r) vinným nápojem nápoj obsahující nejméně 50 % vína,
- s) vinným stříkem víno smíšené s vodou, sodovkou (sifonem), nebo minerálkou,
- t) víny poprvé uvedenými do oběhu pro účely odvodu do Vinařského fondu vína výrobce uvedená v prohlášení o produkci, jejichž množství je sníženo o 10 % technologických ztrát.

17) Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin a o změně některých zákonů (zákon o oběhu osiva a sadby).

17a) § 3i písm. c) zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů.

18) Zákon č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském), ve znění pozdějších předpisů.

19) Zákon č. 146/2002 Sb., o Státní zemědělské a potravinářské inspekci a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

K § 3

1. Mezi základní pojmy, se kterými ZVV pracuje, ale které nejsou v ZVV definovány z důvodu jejich vymezení v bezprostředně závazných právních předpisech Evropské unie [nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 část IIIa], patří:

- Hospodářský rok: jedná se o období (12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců), které odpovídá produkčnímu cyklu vinné révy a od něhož se odvíjí většina povinností, např. v oblasti evidence. Pro odvětví vína je hospodářský rok stanoven dle nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 od 1. srpna do 31. července následujícího roku. V ZVV je stále používán původní český ekvivalent „vinařský rok“. Jeho význam je však stejný.
- Výsadba, kterou se rozumí definitivní vysazení štěpované nebo neštěpované révy či jejich částí za účelem produkce hroznů nebo založení porostu za účelem produkce roubů, je dle čl. 85f nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 do roku 2015 podrobena restriktivnímu režimu a je vázána na udělení výsadbového práva (bližší viz komentář k § 7–9).
- Klučení, resp. vyklučení představuje úplné odstranění všech révových keřů (včetně kořenů), které se nacházejí na ploše vinice. Klučení se provádí z různých důvodů, např. stáří vinice, ukončení vinohradnictví, ať již z důvodů stanovených právními předpisy, či z vůle pěstitele.
- Producent: pojem je běžným termínem používaným v právních předpisech Evropské unie s širokým obsahem, zjednodušeně jde o osobu, která vytváří svoji činností produkty. Jeho obsah se mění v návaznosti na činnost, kterou tato fyzická či právnická osoba vykonává, a z toho plynoucí povinnosti. Pro účely podávání povinných prohlášení (bližší viz komentář k § 29) je producentem hroznů⁵⁾ osoba produkující hrozny, tj. v terminologii ZVV pěstitel [viz komentář k § 3 písm. f)]. Pro účely vedení evidenčních knih (bližší viz komentář k § 30) je pak producentem⁶⁾ osoba, která disponuje nebo disponovala (vlastní/vlastnila nebo drží/držela) čerstvými vinnými hrozny, hroznovým moštem nebo mladým vínem v procesu kvašení a která tyto produkty zpracovává nebo je nechává zpracovávat na víno, v terminologii ZVV tak může jít o pěstitele či výrobce, včetně obchodníka.

⁵⁾ Viz čl. 7 písm. a) nařízení Komise (ES) č. 436/2009.

⁶⁾ Viz čl. 22 písm. a) nařízení Komise (ES) č. 436/2009.

- Maloobchodník: obsah pojmu se mění v souvislosti s povinnostmi, které (ne)jsou na tuto fyzickou nebo právnickou osobu kladeny. Pro účely podávání povinných prohlášení (bliže viz komentář § 29) je maloobchodníkem⁷⁾ osoba, jejíž podnikatelská obchodní činnost zahrnuje přímý prodej vína spotřebiteli v malém množství (množství nepřevyšující 1000 hektolitřů za jeden hospodářský rok) s výjimkou té, která používá sklepy vybavené pro skladování a plnění vína ve větším množství. Pro účely vedení evidenčních knih (bliže viz komentář k § 30) je pak maloobchodníkem⁸⁾ osoba, jejíž podnikatelská obchodní činnost zahrnuje přímý prodej vína spotřebiteli v malém množství, s výjimkou těch, které používají sklepy vybavené pro skladování, případně zařízení pro plnění vína ve větším množství, nebo prodávají nebalené víno v rámci ambulantního prodeje.
- Obchodní zprostředkovatel:⁹⁾ fyzické nebo právnické osoby nebo jejich seskupení, které nakupují nebo prodávají vinařské produkty v rámci podnikatelské činnosti, aniž by disponovaly zařízením k uskladnění těchto produktů, které jsou takto definované pro účely vedení evidenčních knih (bliže viz komentář k § 30).
- Čerstvé vinné hrozny: zralé nebo mírně zaslé plody révy vinné používané k výrobě vína, které mohou být běžným zpracovatelským postupem rozdrčeny nebo lisovány a které mohou spontánně alkoholově kvasit.

K písm. a)

2. Za révu je považována rostlina rodu *Vitis* L., čeledi révovitých, ze které je možné získávat vinné hrozny nebo rozmnožovací materiál révy v souladu se zákonem o oběhu osiva a sadby. Pro další šlechtění je vhodnější podrod *Euvinis*, který zahrnuje tři skupiny členěné podle místa výskytu: euroasijskou, severoamerickou a východoasijskou. Druh euroasijské skupiny – (ušlechtilá) réva vinná (*Vitis vinifera* L.) je využívána k produkci moštových nebo stolních odrůd vinných hroznů¹⁰⁾ a druhy severoamerické skupiny jsou pak pro své vlastnosti (zejména odolnost proti mšičce révokazu) využívány jako podnože pro štěpování révy vinné.

K písm. b)

3. Révou sazenici definuje ZVV jednoduše jako zakořeněný výpěstek révy. Jedná se o skupinu porostů rozmnožovacího materiálu révy, které blíže specifikuje prováděcí vyhláška č. 332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu. Vyhláška rozlišuje pravokořenou sazenici révy, což je zakořeněná část neroubovaného réví nebo letorostu, která je určena k výsadbě nebo k použití jako podnože pro roubování, a štěpovanou sazenici révy, která představuje vzájemně spojený roub¹¹⁾ s podnožovým řízkem¹²⁾, který je zakořeněný, a určuje jejich kvalitativní vlastnosti, které musejí být ověřeny postupem podle zákona o oběhu osiva a sadby.

⁷⁾ Viz čl. 22 písm. b) nařízení Komise (ES) č. 436/2009.

⁸⁾ Viz čl. 22 písm. c) nařízení Komise (ES) č. 436/2009.

⁹⁾ Viz čl. 22 písm. f) nařízení Komise (ES) č. 436/2009.

¹⁰⁾ Bliže viz např. Systematika révy. Kol. autorů. *Vinařský slovník*. Praha: Radix, 2002, s. 176.

¹¹⁾ Roubením révy se rozumí část réví nebo letorostu, která je určena k vytvoření nadzemní části při produkci štěpované sazenice nebo při roubování na stanovišti.

¹²⁾ Podnožovým řízkem révy se rozumí část réví nebo letorostu, která je při produkci štěpované sazenice určena k vytvoření podzemní části.

4. Vinohrad nebo vinici¹³⁾ (ZVV dále pracuje se synonymem druhým v pořadí) lze vymezit různými způsoby. Pro účely evidence nemovitostí v České republice¹⁴⁾ jde o druh zemědělského pozemku¹⁵⁾, na němž se pěstuje vinná réva. Pro účely ZVV je pojem vinice vymezen úžejí s vazbou na zákon o zemědělství¹⁶⁾. Za vinici je považován takový zemědělský pozemek (půda), který je obhospodařován, je souvisle osázen keři révy vinné a bylo nebo bude mu přiděleno na základě písemné žádosti pěstitele registrační číslo. Žádost o registraci vinice (blíže viz komentář k § 28 odst. 2) musí vždy podat pěstitel, který hodlá vysadit keře vinné révy na ploše o celkové výměře větší než 10 arů, neboť výsadba v tomto rozsahu vždy podléhá režimu výsadbových práv. U výsadby keřů révy vinné o celkové výměře menší než 10 arů závisí na rozhodnutí potenciálního pěstitele, zda nechá vinici registrovat. Pokud produkty získané z takto osázené plochy budou určeny pouze pro spotřebu domácnosti vinaře a nebudou uváděny do oběhu, lze vysadit vinnou révu v souladu s čl. 60 odst. 6 nařízení Komise (ES) č. 555/2008 bez výsadbového práva a bez nutnosti registrace vinice. V tomto případě se nejedná o vinici podle ZVV.

5. Za vinici se považuje také pozemek, na němž byl porost vykloučen, a k danému pozemku nebylo uděleno právo na opětovnou výsadbu. Jde o ustanovení reflektující možný časový odstup, který může vzniknout mezi vykloučením vinice, zahájením řízení o udělení práva na opětovnou výsadbu a nabytím právní moci rozhodnutí o udělení práva na opětovnou výsadbu (blíže viz komentář k § 9).

6. Definici vinice lze nicméně považovat za problematickou. Mezi keře vinné révy nelze podřadit podnožovou révu [viz komentář k písm. a)], tudíž podnožové vinice by neměly být považovány za vinice podle ZVV a na jejich pěstitele by se neměly vztahovat ustanovení ZVV, zejména pokud se jedná o výsadbová práva. Tomuto výkladu také přisvědčuje díkce nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, které vztahuje přechodný zákaz výsadby révy pouze na výsadbu révy moštových odrůd. Od podnožové vinice je nutné odlišit vinici k produkci roubů vinné révy, která podléhá režimu ZVV a režimu výsadbových práv. Produkce podnoží je nicméně považována za součást vinohradnictví a osoba ji provozující je označována za pěstitele. Zejména z důvodu kontroly a správy produkčního potenciálu je však aplikační praxí za vinici podle tohoto ustanovení považována i podnožová vinice.

¹³⁾ Slovo vinohrad je někdy využíváno k označení vinice ve svahu.

¹⁴⁾ Viz zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů, a vyhláška č. 26/2007 Sb., kterou se provádí zákon č. 265/1992 Sb., o zápisech vlastnických a jiných věcných práv k nemovitostem, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů (katastrální vyhláška).

¹⁵⁾ Pozemkem je míněna část zemského povrchu oddělená od sousedních částí hranicí.

¹⁶⁾ § 3i písm. c) zákona o zemědělství rozumí vinici zemědělsky obhospodařovanou půdu, která je souvisle osázena keři vinné révy a opatřena opěrným zařízením, které musí být nainstalováno nejpozději do dvou let od výsadby; do plochy této zemědělsky obhospodařované půdy se započítává související manipulační prostor, který nesmí přesahovat 8 metrů na začátku a na konci řad a šířku jednoho meziřadí, v nejvyšší započítatelné šířce 3 metry, podél řad po obou stranách vinice.

K písm. d)

7. Viniční trať představuje základní územní jednotku, která svým charakterem splňuje předpoklady pro pěstování révy a která může být tvořena jedním pozemkem, částí pozemku či jejich souborem nebo kombinací, přičemž jde o souvislý celek v rámci jedné vinařské oblasti nebo podoblasti. Vymezení viniční trati není nově¹⁷⁾ vázáno na taxativně dané podmínky, jakými byla zeměpisná poloha, svažitost, délka oslunění a půdněklimatické vlastnosti, které mohly omezovat vymezování viniční trati na netradičních, byť pro pěstování révy způsobilých pozemcích.

K písm. e)

8. Hektarový výnos vyjadřuje podíl množství sklizených vinných hroznů k ploše vinice či vinic jednoho pěstitele, na které byly v rámci jednoho vinařského roku vypěstovány. Hektarový výnos se vyjadřuje v tunách sklizených vinných hroznů na 1 hektar plochy vinice. Při výpočtu hektarového výnosu se zvažuje celkové množství vinných hroznů, které byly vypěstovány na celkové ploše vinic jednoho pěstitele. Stanovení horního limitu hektarového výnosu je významné pro udržování kvality vypěstovaných hroznů a tím i kvality konečného produktu. Blíže je tento pojem rozveden v komentáři k § 6.

K písm. f)

9. Za pěstitele se považuje osoba fyzická či právnická, která provozuje některou z činností podřaditelnou pod pojem vinohradnictví [viz komentář k písm. g)] na vinici. Vázání provozování vinohradnictví na vinici lze považovat za problematické ve vztahu k pěstování podnožové révy s ohledem na výše komentovanou definici vinice, která podnožové vinice *a priori* nezahrnuje, a dále komentovanou definici vinohradnictví, která naopak považuje výsadbu a pěstování podnožové révy za vinohradnictví, nikoliv však bezpodmínečně na vinici.

10. Z ustanovení přímo neplyne, že by každý pěstitel musel být podnikatelem v souladu s § 2 odst. 2 zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Jde-li o pěstitele, který provozuje pouze drobnou pěstitelskou činnost, příp. prodává tímto získané nezpracované vinné hrozny, tento nemusí být evidován jako zemědělský podnikatel v souladu s § 2f zákona o zemědělství ani jako živnostník podle § 3 odst. 3 písm. f) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, ve znění pozdějších předpisů, a nejedná se tak o podnikatele dle obchodního zákoníku.

K písm. g)

11. Vinohradnictví je jedním z druhů rostlinné zemědělské výroby, jak plyne z § 2e odst. 3 zákona o zemědělství. Jedná se o zemědělskou rostlinnou výrobu provozovanou pěstitelem (viz výše), která spočívá alespoň v jedné z činností uvedených v bodech 1 až 4. Vinohradnictvím se rozumí v prvé řadě výsadba a pěstování révy na vinici, tj. révy vinné, neboť pouze její odrůdy mohou být použity za účelem produkce vinných hroznů, případně révových roubů, a sklizeň této produkce, tj. vinných hroznů nebo révových roubů. Tato činnost je vázána na pozemek, který je vinicí podle ZVV.

12. Vinohradnictví může spočívat také ve výsadbě a pěstování révy podnožové s cílem produkce podnožových řízků, tj. částí réví nebo letorostu, které jsou určeny při produkci

¹⁷⁾ Změna byla přijata Novelou.

štěpované sazenice k vytvoření podzemní části. Tato činnost však není dle dikce ustanovení vázána na vinice [bliže viz komentář k odst. c) a f)]. Poslední činností, která je považována za vinohradnictví, je produkce révových sazenic, pravokořených nebo štěpovaných. K posledním dvěma vinohradnickým činnostem stanoví bližší podmínky zejména zákon o oběhu osiva a sadby. Vinohradnictví jako faktická činnost představuje předpoklad pro vinařství [viz komentář k písm. i)].

K písm. h)

13. Rmut se získává narušením vinných hroznů, z nichž je možné vyrobit produkt. Narušení se nejčastěji provádí mechanizovaně – mlýnkem s odstopkovačem, někdy též opatřeným odzrňovačem, který odstraní třapiny z vinných hroznů a jednotlivé bobule hroznů rozruší a odzrní, čímž způsobí uvolnění obsahu bobulí vně jejich slupky. Takto vzniklá drť je nazývána rmutem s tím, že zákon nestanoví požadavky na její vznik či obsah, proto je pouze na úvaze vinaře, zda rmut bude či nikoliv obsahovat zrníčka či jakým způsobem narušení vinných hroznů provede.

14. Z důvodu zrušení zákonné definice produktu, který zahrnoval též rmut, označila Novela rmut za produkt, a proto pokud ZVV odkazuje na produkt, je jím myšlen též rmut. Za produkt je dále nutné považovat výrobky, na něž se vztahuje nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, které tyto výslovně vymezuje v příloze č. I část XII v návaznosti na přílohu č. XIb.

15. Za produkt se tedy považuje: víno z čerstvých hroznů, včetně vína obohaceného alkoholem, vinný mošt jiný než čísla 2009 (KN), mimo ostatní vinný mošt podpoložek 2204 30 92, 2204 30 94, 2204 30 96 a 2204 30 98 (KN), mladé víno v procesu kvašení, likérové víno, šumivé víno, jakostní šumivé víno, jakostní aromatické šumivé víno, šumivé víno dosycené oxidem uhličitým, perlivé víno, perlivé víno dosycené oxidem uhličitým, hroznový mošt, částečně zkvašený hroznový mošt, částečně zkvašený hroznový mošt ze zaschlých vinných hroznů, zahuštěný hroznový mošt, rektifikovaný moštový koncentrát, víno ze zaschlých hroznů, víno z přezrálých hroznů, vinný ocet, matolinové víno, vinný kal, výlisky z hroznů (matoliny), vinné hrozny, čerstvé, jiné než stolní hrozny, hroznová šťáva (včetně vinného moštu), ostatní vinné mošty, jiné než částečně kvašené nebo se zastaveným kvašením, jinak než přidáním alkoholu, a rmut.

K písm. i)

16. Vinařstvím se rozumí zpracování vinných hroznů, rmutu, hroznového moštu či vína povolenými technologickými postupy, a to včetně následných činností, tj. plnění produktu do obalu, označování produktu a uvádění produktu do oběhu. Vinařství tak znamená nejenom samotné technologické postupy enologického charakteru směřující k výrobě produktu (vinařství v užším smyslu), ale i následné postupy od plnění produktu do obalů, označování produktů a uvádění produktu do oběhu (vinařství v širším smyslu). Jednotlivé etapy vinařství vplývají z hlavy III zákona, a proto bliže k nim viz komentáře k příslušným ustanovením.

K písm. j)

17. Šarží se rozumí množství druhově totožných produktů, které byly vyrobeny za stejných podmínek a stejným způsobem.

Za jednu šarži je možné označit produkty, které splňují následující podmínky:

- jsou druhově totožné;
- byly vyrobeny stejným způsobem – při výrobě bylo využito stejných enologických postupů (viz komentář k § 12);
- byly vyrobeny za stejných podmínek – skladování meziproduktů, produktů, zrání, plnění do obalů a jiné podmínky výroby byly totožné.

K písm. k)

18. Za jakostní víno stanovené pěstitelské oblasti nebo jakostní víno stanovené oblasti (§ 4 odst. 1) je nutné považovat jakostní víno, jakostní víno s přívlastkem, jakostní šumivé víno stanovené pěstitelské oblasti, dále aromatické jakostní šumivé víno, pěstitelský sekt, jakostní perlivé víno, jakostní likérové víno a víno originální certifikace. Stanovenou pěstitelskou oblastí se rozumí vinařská oblast Morava a vinařská oblast Čechy ve smyslu § 4. Blíže k této problematice viz komentář k tomuto ustanovení.

19. Vznik zákonné definice tohoto termínu je zapříčiněn legislativní technikou, která vybráním těchto produktů a jejich podřazením pod souhrnné označení umožňuje cílit požadavky na tyto produkty souhrnně.

K písm. l)

20. Evidenčním číslem jakosti se rozumí soubor číselných a písemných znaků sestávající z čísla rozhodnutí Inspekce o zařazení příslušného vína a z označení vzorku vína. Evidenční číslo jakosti je nutné uvádět na etiketě obalů vína při označování jakostního vína [§ 18 odst. 6 písm. c)] a jakostního vína s přívlastkem [§ 19 odst. 13 písm. c)]. Smyslem uvádění tohoto údaje na etiketách těchto produktů je zvýšení ochrany spotřebitelů, jelikož evidenční čísla jakosti zveřejňuje na svých internetových stránkách jak Inspekce, tak i Ministerstvo zemědělství dle § 26 odst. 10, což umožňuje prostřednictvím kontroly údaje na etiketě zjistit, zda daný produkt vůbec existuje a zda byl zařazen Inspekcí. K problematice zařazení vín viz komentář k § 26.

K písm. m)

21. Za stupeň normalizovaného moštoměru se považuje obsah zkvasitelných cukrů ve vinných hroznech vyjádřený v kilogramech na 1 hektolitr hroznového moštu. Stupně normalizovaného moštoměru vyjadřují cukernatost vinných hroznů, které vstupují do výroby, a slouží tak pro zjištění, zda tyto vyhovují požadavkům pro výrobu jednotlivých druhů produktů (především zemských vín, jakostních vín, jakostních vín s přívlastkem). Stupně normalizovaného moštoměru jsou zjišťovány nejčastěji speciálním hustoměrem v odměrném válci, který obsahuje šťávu získanou ze sklizených vinných hroznů (hroznový mošt). Stupně normalizovaného moštoměru jsou tedy stupnicí využívanou pro měření cukernatosti v České republice, v ostatních zemích Evropské unie jsou využívány další stupnice. Např. v Rakousku je využívána stupnice klosterneuburská, v Německu pak Oechsleho stupnice.

K písm. n)

22. Cukernatostí se rozumí obsah zkvasitelných cukrů v hroznovém moštu, který je vyjádřen ve stupních normalizovaného moštoměru. Ke stupňům normalizovaného moštoměru viz komentář k písm. m). Cukernatost tedy vyjadřuje obsah cukrů, které jsou obsaženy v měřeném produktu, nejčastěji hroznovém moštu, a které mohou být prostřednictvím fermentace přeměněny na alkohol.

K písm. o)

23. Zákon definuje výrobce jako fyzickou nebo právnickou osobu, která vyrábí nebo označuje produkt za účelem jeho uvádění do oběhu. Výrobcem je tedy nejenom osoba, která vyrábí produkty, ale i osoba, která výsledné produkty, naplněné do obalů, označí za účelem jejich uvádění do oběhu, tj. i za účelem nabídky ke spotřebě. Blíže k termínu uvádění do oběhu viz komentář k písm. q) a k problematice uvádění do oběhu viz komentář k § 27.

K písm. p)

24. Jako malé množství zákon definuje množství nepřevyšující 1 000 hektolitrů vína prodaného maloobchodníkem spotřebiteli za jeden vinařský rok. Vinařským rokem se rozumí hospodářský rok, který je blíže definován výše a znamená období od 1. srpna do 31. července následujícího roku. K definici maloobchodníka viz komentář výše.

K písm. q)

25. Legální zkratkou uvádění do oběhu je zapotřebí rozumět nabídku produktu k prodeji, jeho prodej nebo jiná forma nabídky produktu ke spotřebě, včetně skladování pro potřeby prodeje, přepravy pro potřeby prodeje nebo nabídky ke spotřebě. Uvádění do oběhu tedy výslovně zahrnuje následující okruhy činností:

- nabídku produktu k prodeji,
- prodej produktu,
- jinou nabídku produktu ke spotřebě,
- skladování produktu pro potřeby prodeje,
- přepravu produktu pro potřeby prodeje nebo nabídky ke spotřebě.

26. Jakákoliv činnost, která tak bude spadat do jakéhokoli výše uvedeného okruhu, bude uváděním do oběhu. Více k problematice uvádění produktu do oběhu viz komentář k § 27.

K písm. r)

27. Zákon definuje vinný nápoj jako nápoj, který obsahuje alespoň 50 % vína. Musí se tedy jednat o výrobek, který je určen spotřebiteli ke konzumaci, jehož pravděpodobně největší složkou bude víno, které musí být zastoupeno alespoň z 50 %. Možnost využívat výrazu víno v případě produktů, které nejsou regulovány nařízením Rady (ES) č. 1234/2007, umožňuje jeho článek 113d odst. 1 písm. b) pouze ve složeném tvaru, pokud nejsou užitým výrazem uvádění spotřebitelé v omyl o původu či vzniku potravin a pouze pokud tak umožňují předpisy příslušného členského státu. Vyjádřením této možnosti je zakotvení vinného nápoje do ZVV zároveň s formulováním základního enologického požadavku, aby byl vyroben z vína, a to bylo v konečném výrobku zastoupeno alespoň z 50 %.

K písm. s)

28. Za vinný střík se považuje víno smísené s vodou, sodovkou (sifonem) nebo minerálkou. Definice vinného stříku na rozdíl od vinného nápoje neobsahuje minimální množství vína, které by mělo být v konečném výrobku zastoupeno, nicméně stanoví jiné látky, s nímž může být víno smísené – vodu, sodovku či sifon anebo minerálku. Výčet není demonstrativní, tudíž s jinými látkami není možné víno mísit a označovat jej poté jako vinný střík. Dalším požadavkem na vinný střík je stanovení způsobu jeho výroby – mísení, které může dle § 27 odst. 9 proběhnout pouze na přání kupujícího a v jeho přítomnosti.

K písm. t)

29. Novelou došlo k začlenění této nové definice do zákona. Ustanovení tak vymezuje vína poprvé uvedená do oběhu jako termín využívaný pro účely odvodu do Vinařského fondu a znamenající vína výrobce, která byla uvedena v prohlášení o produkci, jejichž množství je sníženo o 10 % technologických ztrát. Blíže k problematice odvodů viz komentář k § 35 ZVV.

K definici výroby

30. Z důvodu odstranění definice výroby z § 3 je nutné se jejím významem zabírat, jelikož s ní často operuje ZVV, především v podobě formulování četných požadavků na to, aby výroba určitého produktu proběhla pouze v určité oblasti.

31. Dle ustanovení § 2, které zakotvuje ZoP jako *lex generalis* ve vztahu k ZVV, je možné v rámci interpretace termínu výroba vycházet z definice obsažené v § 2 písm. n) ZoP, která ji definuje jako „čištění, třídění, upravování, opracování nebo zpracování surovin, popřípadě přidávání dalších látek uvedených v písmenech i) až l) nebo povolených podle § 11 odst. 2 písm. b), včetně balení a dalších úprav potravin za účelem uvádění do oběhu; za výrobu potravin se nepovažuje zemědělská prvovýroba“, avšak jen pokud ZVV nebo přímo aplikovatelné předpisy Evropské unie nestanoví jinak.

32. ZVV směrem k interpretaci termínu obsahuje pouze formulaci § 18 odst. 2 písm. b) ZVV „výroba vína, s výjimkou stáčení, proběhla ve vinařské oblasti, v níž byly vinné hrozny sklizeny,“ z čehož lze jednoznačně interpretovat, že termín výroba zahrnuje též stáčení. Stáčením se pak v rámci formulování tohoto požadavku nerozumí běžné stáčení vína čili enologická technika sloužící k výrobě vína. § 18 odst. 2 písm. b) odkazuje v rámci užitého výrazu „stáčení“ na zrušený článek 7 nařízení Komise (ES) č. 753/2002, který byl nahrazen článkem 56 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 607/2009 obsahujícím, stejně jako předtím zrušené nařízení, termín plnění, jako umístování produktů do nádob o objemu nejvýše 60 litrů za účelem následného prodeje. Jedná se tedy o poslední etapu výroby vína před jeho označením a uvedením do oběhu.

33. Přímě aplikovatelným předpisem, který definuje výrobu, je článek 6 nařízení Komise (ES) č. 607/2009, který ji, avšak jen pro účely požadavků na výrobu kladených v případě označení původu a zeměpisných označení, vymezuje jako „veškeré dotyčné činnosti od sklizně hroznů po dokončení procesu vinifikace s výjimkou případných následných procesů“.

34. Z výše uvedeného tak lze dovodit, že pro účely posuzování požadavků kladených na výrobu pro vína s CHOP, CHZO či s tradičními výrazy (čili veškerá jakostní vína, jakostní vína s přívlastkem, zemská vína atp.) jsou výrobou veškeré činnosti od sklizně hroznů po dokončení procesu vinifikace, a to včetně umístění produktů do nádob o objemu nejvýše 60 litrů za účelem prodeje. U ostatních produktů je nutné vycházet z definice obsažené v ZoP, doplněné o stáčení (umístění produktu do obalu o objemu nejvýše 60 litrů za účelem následného prodeje) dle § 18 odst. 2 písm. b).

VINOHRADNICTVÍ**§ 4****Stanovené pěstitelské oblasti**

(1) Stanovenou pěstitelskou oblastí pro jakostní víno stanovené pěstitelské oblasti (dále jen „jakostní víno stanovené oblasti“) je vinařská oblast Morava a vinařská oblast Čechy.

(2) Vinařská oblast se skládá z vinařských podoblastí. Vinařskou podoblast tvoří vinařské obce, na jejichž území²⁰⁾ jsou stanoveny viniční tratě nebo jejich části.

(3) Vinařské podoblasti, vinařské obce a viniční tratě stanoví Ministerstvo zemědělství (dále jen „ministerstvo“).

(4) Prováděcí právní předpis stanoví seznam

- a) vinařských podoblastí v jednotlivých vinařských oblastech,
- b) vinařských obcí v jednotlivých vinařských podoblastech,
- c) viničních tratí v jednotlivých vinařských obcích, včetně jejich územního vymezení,
- d) odrůd, ze kterých je dovoleno vyrábět jakostní víno stanovené oblasti.

²⁰⁾ Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů.

K hlavě II

1. Hlava II a její § 4 až § 10 jsou věnovány některým z právních podmínek výkonu vinohradnictví. Vzhledem k vymezení pojmu vinohradnictví [viz komentář k § 3 písm. g)] je však nutné zmínit také další právní předpisy, jejichž ustanovení stanoví další povinnosti pro pěstitele révy. Jde zejména o:

- zákon o oběhu osiva a sadby týkající se podmínek uvádění do oběhu rozmnožovacího materiálu révy a registrace jejích odrůd;
- zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, týkající se podmínek péče o révu jako rostliny;
- zákon o zemědělství zakotvující zejména ekonomické podmínky pro výkon vinohradnictví jako zemědělské činnosti;
- stavební zákon týkající se podmínek výsadby vinice představující změnu ve využití území;

a jejich prováděcí právní předpisy.

2. Evropská unie je dle dodatku přílohy XIb nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 rozdělena na tři vinařské zóny A, B, C, přičemž vinařská zóna C se dále člení na „podzóny“ CIa, CIb, CII, CIIIa a CIIIb. Definice pojmu „vinařská zóna“ neexistuje, proto je rozdělení nejen důsledkem zohlednění objektivních kritérií, jakými jsou půdněklimatické podmínky mající přímý vliv na vinařské produkty, ale také politickým rozhodnutím, neboť neexistují transparentně daná kritéria pro zařazení jednotlivých vinařských oblastí do těchto zón. Zařazení vinařské oblasti do dané vinařské zóny pak ovlivňuje používání různých enologických postupů při výrobě, zejména zvyšování cukernatosti a zvyšování a snižování obsahu kyselin.

Hlavním deklarovaným důvodem pro rozdělení Evropské unie do vinařských zón je snaha o produkci kvalitních vín.

K odst. 1

3. Stanovenou pěstitelskou oblast definovalo původní nařízení Rady (ES) č. 1493/1999 v příloze VI jako přesně ohraničenou oblast pro pěstování révy nebo soubor těchto oblastí, na kterých jsou produkována vína se zvláštními znaky jakosti, a jejichž jméno je použito pro označení jakostního vína s. o. Takovéto vymezení se provádí v každém členském státě produkujícím víno zejména z důvodu značení a určení a odlišení charakteristiky produkováných vín. Stanovenou pěstitelskou oblast charakterizuje její zeměpisný název. Česká republika je rozdělena na dvě stanovené pěstitelské oblasti, a to vinařskou oblast Morava, která je zařazena do vinařské zóny B, a vinařskou oblast Čechy spadající do zóny A¹⁸⁾.

K odst. 2

4. Ustanovení zakotvuje podrobnější územní dělení vinařských oblastí v souladu s čl. 67 nařízení Komise (ES) č. 607/2009 na menší zeměpisné jednotky, které jsou nezanedbatelným údajem při označování vína z hlediska jeho charakteristiky. Vinařské oblasti jsou členěny na vinařské podoblasti. Vinařskou oblast Morava tvoří podoblast Znojemská, Velkopavlovická, Mikulovská a Slovácká a zahrnuje cca 96 % registrovaných vinic v České republice. Vinařskou oblast Čechy tvoří podoblast Mělnická a Litoměřická. Každá vinařská podoblast je vymezena územím vinařských obcí, v rámci kterých jsou stanoveny viniční tratě, případně části těchto viničních tratí. Vinařská obec je vymezena katastrálním územím obce¹⁹⁾ a je základní jednotkou geografického rozdělení území, na kterém je schváleno pěstování vinné révy. Viniční trať se pak rozumí pozemek či pozemky, na kterých se nachází vinice [bliže viz komentář k § 3 odst. d)].

K odst. 3

5. Ustanovení zmocňuje Ministerstvo zemědělství k vydání prováděcího právního předpisu (viz komentář k odst. 4) k vymezení vinařských podoblastí, vinařských obcí a viničních tratí.

6. Východiskem pro určení vinařských obcí a jimi tvořených vinařských podoblastí byly především historické souvislosti, dochované historické záznamy či poznatky o pěstování vinné révy na území České republiky, údaje o půdních a klimatických vlastnostech daného území. Až do Novely pak bylo v ustanovení zakotveno, že Ministerstvo zemědělství stanoví vinařské podoblasti, vinařské obce a viniční tratě na základě geografické polohy, svažitosti, půdněklimatických vlastností a historických údajů, záznamů a poznatků. Tento taxativní výčet byl z důvodu přílišné rigidnosti vypuštěn a Ministerstvo zemědělství tak může při stanovování vycházet i z dalších aspektů.

7. Stanovení viničních tratí bylo provedeno v letech 1999 a 2000 v souvislosti s harmonizací starého zákona č. 115/1995 Sb., o vinohradnictví a vinařství, s právem Evropských společenství. Ministerstvo zemědělství prostřednictvím pověřeného Oddělení trvalých kultur Ústavu

¹⁸⁾ K důsledkům zařazení do jednotlivých vinařských zón blíže viz komentář k § 12.

¹⁹⁾ Katastrálním územím je pro účely evidence nemovitostí dle § 27 písm. h) zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů, technická jednotka, kterou tvoří místopisně uzavřený a v katastru společně evidovaný soubor nemovitostí.

koordinoval vymezení jednotlivých viničních tratí ve vinařských obcích ve spolupráci se zástupci těchto obcí a vinaři při zohledňování místních poměrů. Viniční tratě byly vybírány s ohledem na stávající plochy vinic a zároveň na vhodnost podmínek pro pěstování révy z hlediska zeměpisné polohy, svažitosti, délky oslunění a půdněklimatických vlastností.²⁰⁾

K odst. 4

8. Ustanovení konkretizuje a rozšiřuje v předchozím odstavci uvedenou pravomoc Ministerstva zemědělství k vydání prováděcího právního předpisu obsahujícího jak seznamy vinařských podoblastí, vinařských obcí a viničních tratí, tak seznam odrůd, ze kterých je dovoleno vyrábět jakostní víno stanovené oblasti. Seznamy vinařských podoblastí, vinařských obcí a viničních tratí jsou uvedeny ve stejnojmenné vyhlášce č. 254/2010 Sb., kterou se stanoví seznam vinařských podoblastí, vinařských obcí a viničních tratí. Vinařské podoblasti jsou rozčleněny podle jednotlivých vinařských oblastí, stejně tak vinařské obce jsou podčleněny pod vinařské podoblasti, jejichž území tvoří. V případě viničních tratí by měl prováděcí právní předpis specifikovat, kromě určení vinařské obce, i přesné územní vymezení viniční trati. U přesného územního vymezení jednotlivých viničních tratí odkazuje § 2 odst. 2 vyhlášky na státní mapové dílo se zakreslenými hranicemi jednotlivých viničních tratí v měřítku minimálně 1 : 5 000, které je uloženo u obce, do jejíhož území vinařská obec spadá, a Ústavu. Prováděcím ustanovením k písmenu d), tj. pro stanovení seznamu odrůd, ze kterých je dovoleno vyrábět jakostní víno stanovené oblasti, je § 1 prováděcí vyhlášky. V uvedené vyhlášce však samotný seznam odrůd uveden není. Ustanovení § 1 pouze odkazuje na to, že seznam těchto odrůd je vymezen ve Státní odrůdové knize nebo v Odrůdových knihách ostatních členských států Evropské unie, přičemž tento seznam je omezen pouze na odrůdy moštové. Jiné než moštové odrůdy druhu *Vitis vinifera* L. nebo odrůdy pocházející z křížení druhu *Vitis vinifera* L. s jinými druhy rodu *Vitis*²¹⁾ nemohou být zaříděny pro účely výroby vína v souladu s čl. 120a odst. 2 nařízení č. 1234/2007²²⁾. V příloze č. 1 k § 1 odst. 2 prováděcí vyhlášky jsou obsažena pouze synonyma, kterými lze názvy některých odrůd v odrůdových knihách nahradit.

9. Státní odrůdovou knihu, která představuje úřední seznam odrůd rostlin, které jsou v České republice zaregistrovány pro uznávání a uvádění do oběhu, vede v souladu se zákonem o oběhu osiva a sadby Ústav a každoročně jej zveřejňuje ve Věstníku Ústavu, který je dostupný také v elektronické podobě na internetových stránkách Ústavu. Kromě výčtu moštových odrůd révy obsahuje Státní odrůdová kniha také seznam odrůd stolních a podnožových. Do Státní odrůdové knihy se odrůda zapisuje na základě registračního řízení, které probíhá podle zákona o oběhu osiva a sadby.

²⁰⁾ Před vstupem České republiky do Evropské unie proběhla také tzv. kategorizace viničních tratí, tj. jejich rozdělení do tří jakostních kategorií podle objektivních kritérií, jako jsou např. minimální cukernatost moštu v dané lokalitě, nadmořská výška, teplota, svažitost pozemku, půdní podmínky, za účelem vyloučit v dlouhodobé perspektivě pěstování vinné révy v nejméně vhodných viničních tratích (viniční tratě 3. kategorie) a zvýšit koncentraci vinic v nejpříhodnějších lokalitách. Výsledky této kategorizace však nemají žádné právně relevantní důsledky.

²¹⁾ Čl. 120a nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

²²⁾ Zvláště je zakázáno zařazení odrůd Noah, Othello, Isabelle, Jacquez, Clinton a Herbemont.

Vinice vhodné pro jakostní víno stanovené oblasti

(1) Vinice ve viničních tratích, které jsou osázené odrůdami révy zapsanými v seznamu odrůd podle § 4 odst. 4 písm. d) (dále jen „odrůda“), se považují za vinice vhodné pro jakostní víno stanovené oblasti.

(2) Vinicemi vhodnými pro jakostní vína stanovené oblasti nejsou vinice neobdělávané, podnožové nebo určené pro pokusné účely.

(3) Při stanovení seznamu odrůd podle § 4 odst. 4 písm. d) ministerstvo vychází z dlouhodobých pěstitelských zkušeností a z poznatků ve srovnatelných klimatických oblastech ostatních členských států Evropské unie.

K odst. 1

1. Ustanovení propojuje územní aspekt vinohradnictví s aspekty druhovými do podoby vinic vhodných pro jakostní víno stanovené oblasti. Vinicemi vhodnými pro jakostní vína stanovené oblasti jsou vinice, které se nacházejí ve viničních tratích a současně jsou osázené odrůdami révy, ze kterých je dovoleno vyrábět jakostní víno stanovené oblasti (viz komentář k § 4 odst. 4).

2. V případě, že by vinice ve viniční trati byla osázena jinou než moštovou odrůdou révy, pak tato vinice musí být v souladu s čl. 120a odst. 5 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 vyloučena. Výjimka se týká vinic, které nejsou určeny pro výrobu vína, těmi jsou vinice pro vědecké a výzkumné účely a podnožové vinice a dále pak vinice, z nichž je produkce určena výhradně ke spotřebě domácnosti vinaře.

K odst. 2

3. Ustanovení vylučuje z pojmu „vinice vhodné pro jakostní víno stanovené oblasti“ také vinice, které, přestože mohou splňovat v předchozím odstavci uvedené podmínky, tj. nacházejí se ve viničních tratích a jsou osázeny moštovými odrůdami, nelze z určitých důvodů považovat za vhodné pro daný účel – produkci jakostního vína stanovené oblasti.

4. Patří sem vinice neobdělávané, u kterých pěstitel neprovádí pěstební zásahy směřující k produkci vinných hroznů. U případně sklizených vinných hroznů je předpokládána jejich kvalitativní nezpůsobilost pro výrobu vína. Navíc se tímto jednáním pěstitel může dopouštět porušování povinností vyplývajících např. ze zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, či zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů.

5. Již s ohledem na komentář k předchozímu odstavci ustanovení dále uvádí vinice podnožové. Jde o vinice, na kterých je provozováno vinohradnictví spočívající v produkci podnožových řízků nebo řízků, a jsou tudíž osázeny podnožovými odrůdami, nejsou určeny k výrobě vína.

6. Poslední skupinou vinic, které se nepovažují za vhodné pro jakostní víno stanovené oblasti, jsou vinice určené pro pokusné účely, např. šlechtitelské, genetické. Tyto vinice mohou být osázeny zařazenými moštovými odrůdami, ale také odrůdami nezatařazenými. Produkty z těchto vinic nelze uvádět do oběhu.

K odst. 3

7. Ustanovení odkazuje opětovně na výše komentovanou pravomoc Ministerstva zemědělství stanovit seznam odrůd, ze kterých je dovoleno vyrábět jakostní víno stanovené oblasti, přičemž je doplněno vymezení aspektů, které má ministerstvo při sestavování seznamu zohledňovat, a to dlouhodobé pěstitelské zkušenosti a poznatky získané z ostatních členských států Evropské unie, jejichž vinařské oblasti se nacházejí ve srovnatelných klimatických podmínkách.

8. Vzhledem k tomu, že seznam odrůd pro jakostní víno stanovené oblasti je obsažen ve Státní odrůdové knize, kterou vede Ústav (viz komentář k § 4 odst. 4), který je přímo podřízen ministerstvu, lze dané ustanovení interpretovat tak, že při registraci odrůdy do Státní odrůdové knihy je Ústav povinen přihlížet i k těmto aspektům.

§ 6

Hektarový výnos

(1) Pěstitel je povinen vést záznamy o osázené viniční ploše a dosažených hektarových výnosech podle předpisu Evropské unie²¹⁾ a v souladu s prováděcím právním předpisem.

(2) Mají-li být vinné hrozny použity k výrobě jakostního vína stanovené oblasti, nesmí hektarový výnos^{21a)} vinice, na níž byly hrozny révy vinné vypěstovány, překročit 14 tun na jeden hektar. Je-li v jedné vinici vysázeno více odrůd, platí uvedený hektarový výnos pro každou odrůdu zvlášť.

(3) Pokud bude překročen hektarový výnos podle odstavce 2, lze hrozny révy vinné použít pouze pro výrobu vína bez označení odrůdy, ročníku, bez označení tradičním výrazem¹⁰⁴⁾, bez chráněného označení původu nebo chráněného zeměpisného označení, nebo uvést do oběhu pouze jako hrozny révy vinné určené pro výrobu vína bez označení odrůdy, ročníku, bez označení tradičním výrazem, chráněného označení původu nebo chráněného zeměpisného označení.

(4) Prováděcí právní předpis stanoví způsob a vzor vedení záznamů o vinicích a na nich dosažených hektarových výnosech.

²¹⁾ Nařízení Rady (EHS) č. 2392/1986.

^{21a)} Čl. 55 odst. 1 písm. f) nařízení Rady (ES) č. 1493/1999.

Příloha VI písm. I, bod 1. nařízení Rady (ES) č. 1493/1999.

¹⁰⁴⁾ Čl. 118u nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

Čl. 29 až 48 nařízení Komise (ES) č. 607/2009.

K § 6

1. Hektarový výnos je blíže vymezen v základních pojmech v § 3. Ustanovení tohoto paragrafu rozvádějí právní povinnosti a důsledky související se stanovením hektarového výnosu.

K odst. 1

2. Ustanovení stanoví povinnost všem pěstitelům vinné révy vést jako součást evidenční knihy (viz komentář k § 30) záznamy o osázené viniční ploše a hektarových výnosech na ní

dosažených. Důvodem je mj. kontrola jedné z podmínek produkce jakostních vín stanovené oblasti (viz dále). Pojem osázená viniční plocha není v žádném právním předpisu obecně definován s výjimkou čl. 75 nařízení Komise (ES) č. 555/2008, který však vymezuje pojem osázená plocha pouze pro účely opatření restrukturalizace a přeměny vinic, zelené sklizně a klučení, a to vnějším obvodem plochy osázené révovými keři, k níž je přidána nárazníková zóna o šířce odpovídající polovině vzdálenosti mezi řádky. Současně je nutné vycházet z prováděcí vyhlášky, podle které je pěstitel do příslušného formuláře v příloze č. 23 povinen uvést pouze tzv. plochu plodných vinic, tj. plochu vinic osázených moštovými odrůdami, které jsou starší čtyř let.

K odst. 2

3. Důraz na kvalitu finálního produktu, vína, vedl k nutnosti stanovit maximální hektarový výnos z vinice pěstitele. Vyrábět jakostní víno stanovené oblasti je tak možné pouze z vinných hroznů, které byly vypěstovány na vinici, na které nebyl překročen maximální hektarový výnos. Maximální výše hektarového výnosu byla stanovena, na základě průměrných hektarových výnosů z předchozích let, s přihlédnutím ke klimatickým podmínkám a s ohledem na konkurenceschopnost odvětví a udržení jakosti produktu, na 14 tun na 1 hektar. Tato hodnota se vztahuje k jedné vinici jednoho pěstitele. V případě, že je vinice osázena více odrůdami, vztahuje se tato hodnota vždy k ploše osázené jednotlivou odrůdou.

K odst. 3

4. Odstavec stanoví další důsledky překročení hektarového výnosu pro pěstitele, kromě v předchozím odstavci uvedené nemožnosti použít vinné hrozny k výrobě jakostního vína stanovené oblasti. Vinné hrozny sklizené na vinici, na které došlo k překročení maximálního hektarového výnosu, nelze použít pro výrobu vína, které by bylo označeno názvem odrůdy, ročníku nebo tradičním výrazem, chráněným označením původu nebo chráněným zeměpisným označením (blíže viz komentář k § 16), a nelze je uvést do oběhu s určením pro výrobu vín, která by měla být takto označena. Z uvedeného plyne, že při překročení hektarového výnosu mohou být sklizené vinné hrozny použity pouze k výrobě vína, které bude uváděno do oběhu bez označení odrůdy a ročníku, příp. k jiným účelům.

K odst. 4

5. Způsob a formulář pro vedení záznamů o vinicích a na nich dosažených hektarových výnosech jsou obsaženy v příloze č. 23 Prováděcí vyhlášky. Ustanovení se zde rozcházejí v terminologii s odstavcem prvním, kde se hovoří o záznamech o osázené viniční ploše. Z formuláře lze dovodit, že záznamy se týkají pouze těch vinic, které jsou plodné a osázené pouze moštovými odrůdami určenými k získání produktu (viz komentář k odst. 1).

Správa produkčního potenciálu²²⁾ zahrnuje správu práv na novou výsadbu podle § 8, správu práv na opětovnou výsadbu podle § 9 a správu rezervy.

²²⁾ Čl. 5 nařízení Rady (ES) č. 1493/1999 a čl. 5 nařízení Komise (ES) č. 1227/2000.

K § 7

1. Ustanovení vymezuje obsah pojmu správa produkčního potenciálu, která je nástrojem pro administraci práv na výsadbu moštových odrůd révy na území České republiky. Správa produkčního potenciálu zahrnuje tři složky: správu práv na novou výsadbu, správu práv na opětovnou výsadbu a správu rezervy (v případě České republiky se jedná o státní rezervu). Produkční potenciál představuje celkovou plochu vinic, které jsou vysazeny nebo mohou být na území České republiky vysázeny v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1234/2007. Celková výše produkčního potenciálu byla stanovena při vstupu České republiky do EU na základě osázené viniční plochy ke dni 30. 4. 2004, k níž byla připočtena rezerva ve výši 2 % z osázené viniční plochy vyjednaná v rámci přístupových jednání k Evropské unii.

2. Správa produkčního potenciálu je nezbytná z hlediska zajištění dodržování přechodného zákazu výsadby moštových odrůd révy v členských státech Evropské unie dle čl. 85f nařízení č. 1234/2007²³⁾ z důvodu dosažení stabilnějšího trhu s vínem. Výsadbu je možné provést pouze na základě práva na novou výsadbu, práva na opětovnou výsadbu nebo práva na výsadbu uděleného z rezervy. Je nutné doplnit, že jak práva na novou výsadbu, tak práva na výsadbu udělená z rezervy lze čerpat pouze do výše státní rezervy, která byla vytvořena zmíněnými 2 % a dále pak je tvořena udělenými, avšak ve stanovených lhůtách nevyužitými právy na novou výsadbu, na opětovnou výsadbu a na výsadbu udělenou z rezervy, které se do rezervy přidělují v souladu s čl. 85j odst. 3 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007. Práva na výsadbu musejí být z rezervy udělena před koncem pátého hospodářského roku po jejich přidělení do rezervy, jinak zanikají a dochází ke snížení produkčního potenciálu členského státu.

§ 8

Nová výsadba

(1) Ústav může na základě žádosti fyzické nebo právnické osoby při splnění podmínek²³⁾ rozhodnout o povolení nové výsadby.

(2) Ústav rozhodne o povolení nové výsadby prováděné v souladu s předpisy Evropské unie²³⁾ do 90 dnů ode dne zahájení řízení. Ústav stanoví podmínky, za nichž lze o povolení nové výsadby rozhodnout a zveřejní je na svých internetových stránkách.

(3) Na udělení povolení nové výsadby podle odstavců 1 a 2 není právní nárok. O odvolání proti rozhodnutí Ústavu podle odstavců 1 a 2 rozhoduje ministerstvo.

²³⁾ Prozatím je přechodný zákaz výsadby révy stanoven do 31. prosince 2015, přičemž členské státy se mohou rozhodnout, že na svém území nebo na částech svého území budou tento zákaz uplatňovat až do konce roku 2018 (čl. 85g odst. 5).

(4) Vzor žádosti o povolení nové výsadby zveřejní ministerstvo na svých internetových stránkách.

²³⁾ Čl. 2, 3 a 6 nařízení Rady (ES) č. 1493/1999.

Čl. 2 až 4 nařízení Komise (ES) č. 1227/2000.

K § 8

1. Novou výsadbou je podle tohoto ustanovení míněna nejen nová výsadba v terminologii čl. 85h, ale také výsadba na základě práva uděleného z rezervy podle čl. 85k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007. Pro přidělení jak práva na novou výsadbu, tak práva na výsadbu z rezervy je stanoven stejný procesní postup.

K odst. 1

2. Novou výsadbu vinné révy je možné provádět za striktně stanovených podmínek vyplývajících z čl. 85h nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a čl. 60 nařízení Komise (ES) č. 555/2008, jde-li o udělení práva na novou výsadbu, a z čl. 85k nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, jedná-li se o udělení práva na výsadbu z rezervy. Jejich splnění zkoumá Ústav v řízení o povolení nové výsadby. Jedná se o správní řízení vedené na žádost fyzické nebo právnické osoby (dále jen „žadatel“), při kterém Ústav postupuje v souladu se správním řádem, následujícími ustanoveními ZVV a ustanoveními uvedených nařízení.

3. Právo na novou výsadbu může být žadateli rozhodnutím přiděleno, jde-li o plochu, která je určena pro jeden ze jmenovaných účelů:

- Novou výsadbu prováděnou v rámci scelování pozemků nebo jako důsledek vyvlastnění pozemku (vinice) žadatele ve veřejném zájmu podle zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění pozdějších předpisů; nově vysazená plocha může z hlediska čisté kultury představovat nejvýše 105 % původní plochy vinic, které byly předmětem scelování nebo vyvlastnění. Jde o jedinou novou výsadbu, ze které je možné získané produkty uvádět do oběhu.
- Novou výsadbu vinné révy, ze které jsou získané produkty určeny pouze ke spotřebě domácnosti žadatele. Tato výsadba může být provedena v souladu s právními předpisy i bez udělení práva na novou výsadbu za předpokladu, že plocha takto vysazené vinice nepřekročí na jednotlivého vinaře 10 arů a vinař nevyrábí víno k obchodním účelům [viz komentář k § 3 písm. c)]. Žádné produkty z takovýchto ploch nesmějí být uváděny na trh.
- Novou výsadbu vinné révy k pokusným účelům; produkty získané z vinných hroznů sklizených z těchto vinic nesmějí být po dobu provádění pokusů uváděny na trh.
- Nová výsadba k založení porostů za účelem produkce roubů; vinné hrozny z těchto vinic nesmějí být sklizeny, nebo v případě jejich sklizně musí být zničeny, a to během celého období produkce těchto ploch.

4. V případě udělení práv na novou výsadbu k pokusným účelům nebo k založení porostů za účelem produkce roubů, je toto právo platné po dobu trvání účelu výsadby. Pokud žadatel po uplynutí doby nevyužije právo na opětovnou výsadbu nebo právo na výsadbu udělené z rezervy, je povinen keře vinné révy na své náklady vykloučit. Do vykloučení dotčené plochy může žadatel na své náklady výrobky získané z vinných hroznů sklizených z této plochy uvádět do oběhu za účelem destilace²⁴⁾.

²⁴⁾ Alkohol získaný touto destilací nesmí obsahovat více než 80 % objemových skutečného obsahu alkoholu.

5. K jiným než jmenovaným účelům nelze právo na novou výsadbu udělit. Právo na novou výsadbu je vázáno na osobu žadatele a nelze jej převést na jinou osobu.

6. Právo na výsadbu z rezervy může Ústav udělit v souladu s čl. 85k odst. 1 písm. a) nařízení Rady (ES) č. 123/2007 bez úhrady pěstitelům mladším 40 let, kteří mají odpovídající odbornou kvalifikaci a způsobilost za předpokladu, že poprvé zahájili vinohradnickou činnost a jsou ve funkci vedoucího podniku. Za úhradu může Ústav udělit právo na výsadbu z rezervy pěstitelům, kteří jej použijí k výsadbě vinice se zajištěným odbytem produkce.

7. Udělené právo na novou výsadbu i na výsadbu z rezervy zaniká, není-li využito do konce druhého hospodářského roku následujícího po roce udělení, a je přiděleno zpět do rezervy.

K odst. 2

8. Ustanovení upravuje lhůtu pro vydání rozhodnutí o povolení výsadby, která je ve srovnání se správním řádem stanovena na 90 dnů. Kromě obecných náležitostí podle správního řádu musí rozhodnutí Ústavu obsahovat především vymezení účelu výsadby.

9. Dle čl. 85m nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 stanoví Ústav další vnitrostátní podmínky, při jejichž splnění lze rozhodnout o udělení práva na novou výsadbu ve prospěch žadatele:

- Žadatel má trvalý pobyt nebo sídlo na území České republiky.
- Žádost je podána na tiskopise, který je obsažen v příloze č. 2 vyhlášky č. 323/2004, a doručena na adresu Ústavu – oddělení registru vinic.
- K žádosti je přiložen doklad prokazující vlastnictví pozemku (výpis z listu vlastnictví) nebo dlouhodobý nájem pozemku (nájemní smlouva uzavřená na dobu nejméně 15 let, včetně souhlasu vlastníka s výsadbou trvalého porostu), který má být předmětem udělení práva na novou výsadbu, a zakres předmětného pozemku do kopie katastrální mapy nebo mapy evidence půdy, včetně výměry.
- Žadatel použije k výsadbě certifikovaný rozmnožovací materiál odrůd zapsaných ve Státní odrůdové knize nebo odrůdových knihách ostatních členských států EU.
- Žadatel uhradil správní poplatek podle položky 77 písm. b) přílohy zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, ve výši 1 Kč za každých započatých 10 m², nejde-li o žadatele podle čl. 85k odst. 1 písm. a) nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

10. Tyto podmínky jsou zveřejněny na internetových stránkách Ústavu²⁵). Z formulace znění podmínek lze dovodit, že uvedené podmínky se použijí i při rozhodování o udělení práva na výsadbu z rezervy.

K odst. 3

11. Ani při splnění podmínek pro udělení práva na novou výsadbu nebo na výsadbu z rezervy nemá žadatel na vydání kladného rozhodnutí právní nárok. Důvodem by mohl být například nedostatek odpovídajících práv v rezervě.

12. Proti kladnému i zamítavému rozhodnutí má žadatel možnost podat řádný opravný prostředek, odvolání, a to ve lhůtě do 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí. Odvolání musí obsahovat identifikaci osoby, která jej podává, popis věci, které se týká, tj. údaje o tom, proti

²⁵) Podmínky pro udělování práva na novou výsadbu vinic [online]. Brno: Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. Vydáno 19. 7. 2010 [cit. 2011-07-28]. Dostupné z: <<http://www.ukzuz.cz/Folders/5966-1-vinic.aspx>>.

kterému rozhodnutí směřuje, v jakém rozsahu ho napadá a v čem je spatřován rozpor s právními předpisy nebo nesprávnost rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo, a návrh řešení. Odvolání se podává Ústavu, který má možnost návrhu v odvolání v plném rozsahu vyhovět. V opačném případě odvolání postoupí se svým stanoviskem nadřízenému orgánu, Ministerstvu zemědělství, které přezkoumá soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy a napadené rozhodnutí Ústavu zruší a řízení zastaví nebo zruší a vrátí zpátky Ústavu k novému projednání nebo změni nebo odvolání zamítne a napadené rozhodnutí potvrdí²⁶⁾.

K odst. 4

13. V souladu se zásadou ekonomie je vzor žádosti o povolení nové výsadby (nové výsadby i výsadby z rezervy) po Novele zveřejňován pouze na internetových stránkách ministerstva, a nikoliv také jako příloha prováděcí vyhlášky ve Sbírce zákonů.

§ 9

Právo na opětovnou výsadbu

(1) O udělení práva na opětovnou výsadbu rozhoduje Ústav na základě žádosti pěstitele, který

a) vyklučil vinici, nebo

b) se zaváže, že stanoveným způsobem²⁴⁾ vyklučí vinici před uplynutím třetího roku od výsadby nové vinice.

(2) K vyklučení vinice podle odstavce 1 musí mít pěstitel souhlas vlastníka pozemku, k němuž se vztahuje právo na opětovnou výsadbu. Souhlas doloží pěstitel Ústavu.

(3) Pokud vlastník pozemku nedá souhlas podle odstavce 2, může pěstitel nebo vlastník pozemku podat Ústavu návrh na zahájení řízení o udělení práva na opětovnou výsadbu. V tomto řízení Ústav udělí právo na opětovnou výsadbu vlastníku pozemku, jestliže splní podmínky pro udělení práva na opětovnou výsadbu podle tohoto zákona a předpisů Evropské unie.²⁵⁾

(4) Nesplní-li vlastník pozemku podmínky pro udělení práva na opětovnou výsadbu do 2 let od zahájení řízení podle odstavce 3, udělí Ústav právo na opětovnou výsadbu pěstiteli, jemuž vlastník pozemku neudělil souhlas podle odstavce 2, nebo jinému pěstiteli, který se stane uživatelem tohoto pozemku.

(5) V případě, že pěstitel prokáže Ústavu, že vlastník pozemku nebo jeho pobyt není znám, uveřejní Ústav po dobu 90 dnů na úřední desce obce, ve které se dotčený pozemek nachází, výzvu vlastníkovu pozemku, aby uplatnil své právo na udělení souhlasu či nesouhlasu s vyklučením vinice. Pokud vlastník pozemku v této lhůtě neuplatní své právo souhlasit či nesouhlasit s vyklučením vinice, má se za to, že vlastník pozemku nebo jeho pobyt není znám, a jeho souhlas podle odstavce 2 se nevyžaduje. Po dobu uveřejnění výzvy neběží lhůta pro vydání rozhodnutí.

(6) Právo na opětovnou výsadbu je převoditelné²⁷⁾ na jiné osoby. O převod práva na opětovnou výsadbu požádá Ústav osoba převádějící toto právo způsobem stanoveným

²⁶⁾ Blíže viz hlava VIII spr. ř.

prováděcím právním předpisem. Ústav o převodu práva na opětovnou výsadbu rozhodne do 90 dnů. Pěstitel může bezplatně převést své právo na opětovnou výsadbu do rezervy podáním žádosti Ústavu, který o převodu do rezervy²⁹⁾ rozhodne. Vzor žádosti zveřejní ministerstvo na svých internetových stránkách.

(7) Právo na opětovnou výsadbu lze uplatnit až do konce osmého vinařského roku následujícího po roce, v němž bylo dokončeno klučení.²⁸⁾

(8) Vzor žádosti o udělení práva na opětovnou výsadbu podle odstavce 1 písm. a) a b) a vzor žádosti o převod práva na opětovnou výsadbu zveřejní ministerstvo na svých internetových stránkách.

²⁴⁾ Čl. 2 až 4 nařízení Rady (ES) č. 1493/1999.

Čl. 3 až 5 nařízení Komise (ES) č. 1227/2000.

²⁵⁾ Čl. 4 nařízení Rady (ES) č. 1493/1999.

²⁶⁾ Zákon č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů.

²⁷⁾ Čl. 4 odst. 4 nařízení Rady (ES) č. 1493/1999.

²⁸⁾ Čl. 4 odst. 5 nařízení Rady (ES) č. 1493/1999.

²⁹⁾ Čl. 5 nařízení Rady (ES) č. 1493/1999.

K § 9

1. Kromě práv na novou výsadbu a výsadbu z rezervy je zajištěno obnovování výsadby při vykloučení vinice udělováním práv na opětovnou výsadbu dle čl. 85i nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a čl. 62 a 63 nařízení Komise (ES) č. 555/2008.

K odst. 1

2. Získání práva na opětovnou výsadbu je vázáno na rozhodnutí Ústavu, který kontroluje dodržení podmínek, za kterých lze právo na opětovnou výsadbu přiznat. Ústav rozhoduje o udělení práva na opětovnou výsadbu na žádost pěstitele za předpokladu, že pěstitel již vykloučil „starou“ vinici nebo se k vykloučení „staré“ vinice ve stanovené lhůtě zaváže.

Žádost o udělení práva na opětovnou výsadbu musí obsahovat identifikaci pěstitele, údaje o vinici, která byla vykloučena nebo má být vykloučena (registrační číslo, název obce, název katastrálního území a název viniční trati), rok vykloučení, požadovanou plochu v m² a uvedení, zda jde o žádost na základě písm. a) nebo b). V případě žádosti na předběžné udělení práva na opětovnou výsadbu podle písm. b) musí pěstitel k žádosti přiložit písemný závazek, že do tří let od uplatnění uděleného práva na opětovnou výsadbu vykloučí vinici, na jejíž vykloučení je udělení práva vázáno. Žádost se doručuje Ústavu na Odbor trvalých kultur – oddělení evidence. Ústav rozhodne o udělení práva na opětovnou výsadbu, jsou-li splněny výše uvedené podmínky.

3. Pokud se jedná o žádost na základě písm. b), rozhodne Ústav o udělení práva na opětovnou výsadbu pouze v případě, že:

- pěstitel nedisponuje dostatečným právem na opětovnou výsadbu a toto právo neudělí ve větším rozsahu, než je třeba k osázení celé dotčené plochy, přičemž přihlédne k právům, která již pěstitel vlastní²⁷⁾; a
- pěstitel složil jistotu u Státního zemědělského a intervenčního fondu ve výši 75 000 Kč na 1 hektar nově vysazované vinice²⁸⁾ jako opatření pro zamezení nesplnění závazku²⁹⁾.

²⁷⁾ Viz čl. 63 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 555/2008.

²⁸⁾ Viz § 9 nařízení vlády č. 254/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek při provádění opatření společné organizace trhu s vínem.

4. Nesplnění závazků vykloučit vinici má za následek, že se nevykloučená vinice považuje za protiprávně vysazenou a uplatní se postup podle § 10, příp. § 39 ZVV.

5. Udělené právo na opětovnou výsadbu musí odpovídat ploše, která se z hlediska čistě kultury rovná vykloučené ploše. Jedná se o opatření, aby nedocházelo k navyšování produkčního potenciálu členského státu nad stanovený limit. Právo na opětovnou výsadbu nevzniká, je-li vykloučena plocha:

- vysázená protiprávně, bez odpovídajícího práva na výsadbu, příp. dodatečně nelegalizovaná [viz čl. 85a odst. 1 a čl. 85b odst. 4 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007], nebo osázená pro účely výroby vína nezařazenými moštovými odrůdami [viz čl. 120a odst. 5 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007];
- která byla předmětem scelování pozemků nebo vyvlastnění ve veřejném zájmu, pokud bylo za tuto plochu uděleno právo na novou výsadbu podle čl. 60 odst. 1 nařízení Komise (ES) č. 555/2008;
- určená k vinohradnickým pokusům během období provádění pokusů;
- určená k založení porostů za účelem produkce roubů během produkčního období této plochy;
- jejíž produkce je určena výhradně ke spotřebě v rodině vinaře;
- na kterou byla poskytnuta prémie za klučení podle pododdílu III nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.³⁰⁾

K odst. 2

6. Ustanovení druhého odstavce stanoví nezbytnost souhlasu vlastníka pozemku s vykloučením vinice, který je další podmínkou pro udělení práva na opětovnou výsadbu, nejde-li o situaci popsanou v následujících ustanoveních. Mělo by se jednat o ustanovení prevenčního charakteru s cílem předcházet sporům mezi vlastníky pozemku a pěstiteli v případech, kdy např. vlastník pozemku již nehodlá dále pozemek využívat jako vinici nebo chce právo na opětovnou výsadbu využít sám. Souhlas vlastníka si je povinen zajistit pěstitel a tento předložit Ústavu jako jeden z pokladů pro rozhodnutí o udělení práva na opětovnou výsadbu. Nedoloží-li pěstitel souhlas vlastníka pozemku při podání žádosti o udělení práva na opětovnou výsadbu, vyzve Ústav pěstitele k jeho doložení a určí mu k tomu přiměřenou lhůtu, přičemž současně může Ústav usnesením řízení přerušit. Nedoloží-li pěstitel souhlas v Ústavem stanovené lhůtě, Ústav řízení zastaví.

K odst. 3

7. Ustanovení řeší situaci, kdy pěstitel nezíská souhlas od vlastníka pozemku k vykloučení vinice. V takovém případě mohou podat návrh (žádost) na zahájení řízení o udělení práva na opětovnou výsadbu obě osoby, pěstitel i vlastník pozemku. Zákon konstruuje v souladu s ochranou vlastnického práva přednostní postavení vlastníka pozemku při rozhodování Ústavu o udělení práva na opětovnou výsadbu. Předpokladem pro vyhovění žádosti vlastníka o udělení práva na opětovnou výsadbu je splnění podmínek, které byly komentovány v komentáři k odst. 1.

²⁹⁾ Viz čl. 63 odst. 2 nařízení Komise (ES) č. 555/2008.

³⁰⁾ Viz čl. 62 nařízení Komise (ES) č. 555/2008.

K odst. 4

8. Ustanovení navazuje na předchozí odstavec. Vlastník pozemku je povinen splnit podmínky pro udělení práva na opětovnou výsadbu ve dvouleté lhůtě od zahájení řízení. Ústav na tuto dobu řízení přeruší a rozhodne až po splnění podmínek nebo uplynutí stanovené lhůty. Řízení o žádosti pěstitele je po tuto dobu přerušeno a o jeho žádosti je rozhodováno až po uplynutí dvouleté lhůty určené vlastníkovu pozemku. V případě, že je žádost vlastníka pozemku o udělení práva na opětovnou výsadbu zamítnuta pro nesplnění podmínek, rozhodne Ústav o udělení práva na opětovnou výsadbu ve prospěch pěstitele původního, případně nového, který získá právní titul k užívání daného pozemku. Nelze tedy udělit právo na opětovnou výsadbu pěstiteli, který pozbyl právní titul k užívání pozemku (např. uplynutím doby, výpovědi apod.), jehož není vlastníkem.

K odst. 5

9. Specifickým způsobem je řešena situace, kdy není znám vlastník pozemku nebo místo jeho pobytu, a pěstitel tak nemůže jeho souhlas získat. V případě, že pěstitel prokáže, že vlastník pozemku nebo jeho pobyt není znám, uveřejní Ústav po dobu 90 dnů na úřední desce obce, v jejímž katastrálním území se dotýčný pozemek nachází, výzvu vlastníkovu pozemku, aby své právo na udělení souhlasu či nesouhlasu s vykloučením vinice uplatnil. Druhá věta odstavce následně zakládá fikci, pokud se vlastník nepřihlásí ve lhůtě 90 dnů od zveřejnění informace o právu udělení souhlasu či nesouhlasu s vykloučením vinice pěstitelem, že jde o neznámého vlastníka nebo vlastníka neznámého pobytu a jeho souhlas Ústav nevyžaduje. Odstavec 2 se v takovémto případě neaplikuje. Po dobu uveřejnění výzvy vlastníkovu pozemku je přerušeno řízení o žádosti pěstitele a neběží lhůta pro vydání rozhodnutí ze strany Ústavu. Nicméně i přesto by mělo být právo na opětovnou výsadbu uděleno pouze pěstiteli, který se prokáže platným právním titulem k užívání daného pozemku.

K odst. 6

10. Udělené právo na opětovnou výsadbu má povahu veřejnoprávního oprávnění, které je sice udělováno konkrétní osobě (pěstiteli), ale lze jej v souladu s čl. 85i odst. 5 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 převádět. Ustanovení řeší pouze veřejnoprávní³¹⁾ a procesní aspekty tohoto převodu, který podléhá schválení ze strany Ústavu. Hmotněprávní podmínky převodu stanoví uvedený článek nařízení. Právo na opětovnou výsadbu může být převedeno, pouze je-li současně převedena na nabyvatele i část podniku převodce (stávající pěstitel) a plocha, na které bude převedené právo využito, je určena k výrobě vína s CHOP nebo s CHZO nebo k založení porostu určeného k produkci roubů.

11. O schválení převodu práva na opětovnou výsadbu je povinen požádat stávající pěstitel způsobem, který stanoví Prováděcí vyhláška. Lze se domnívat, že vzhledem k novému znění odstavce osmého na základě Novely, způsob žádosti o převod práva na opětovnou výsadbu bude prováděn prostřednictvím formuláře zveřejněného na internetových stránkách Ministerstva zemědělství, neboť stávající § 3 odst. 2 Prováděcí vyhlášky ke způsobu převodu žádné další podrobnosti, kromě vzoru žádosti, nestanoví. Žádost o převod práva na opětovnou výsadbu se podává Ústavu, o které Ústav rozhodne do 90 dnů od jejího doručení. V žádosti se uvádějí identifikační údaje převodce a nabyvatele, registrační číslo vinice, na

³¹⁾ Soukromoprávní aspekty převodu se budou řídit zákonem č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, příp. obchodním zákoníkem.

základě které bylo právo uděleno, rok vyklučení, popis důvodu převodu, výměra převáděné plochy práva a ze strany nabyvatele musí být doložen výpis z katastru nemovitostí, že se pozemek, na kterém bude převedené právo využito, nachází ve viniční trati.

12. Čtvrtá věta ustanovení poněkud nepřehledně a nesystémově řeší situaci zcela odlišnou. Pěstitel, kterému bylo postupem podle předchozích ustanovení uděleno právo na opětovnou výsadbu, může na základě své žádosti bezplatně převést toto právo do rezervy. Využití této možnosti ze strany pěstitele je ale spíše hypotetické s ohledem na prekluzivní charakter uděleného práva na opětovnou výsadbu (viz odst. 7). O žádosti rozhoduje Ústav. Lze se domnívat, že žádosti pěstitele by nemělo být s ohledem na ochranu vlastnického práva vyhověno v případě, kdy právo na opětovnou výsadbu bylo pěstiteli uděleno bez souhlasu vlastníka v souladu s postupem podle odstavce čtvrtého nebo pátého.

K odst. 7

13. Právo na opětovnou výsadbu může pěstitel, kterému bylo uděleno nebo na kterého bylo převedeno, uplatnit v osmileté lhůtě, jejíž běh začíná v roce následujícím po dokončení klučení. Pokud právo není v uvedené lhůtě využito, nárok na jeho využití zaniká a navyšuje se o něj rezerva.

K dst. 8

14. V souladu se zásadou ekonomie jsou po Novele vzory žádosti o udělení práva na opětovnou výsadbu a žádosti o převod práva na opětovnou výsadbu pouze zveřejňovány na internetových stránkách ministerstva bez současné publikace ve Sbírce zákonů jako příloha Prováděcí vyhlášky.

§ 10

Nepovolená výsadba

(1) Ústav rozhodnutím uloží pěstiteli, aby na své náklady vinici vyklučil, jestliže právo na výsadbu uskutečňuje v rozporu s předpisy Evropské unie²³⁾, ²⁴⁾ nebo v rozporu s § 8 nebo § 9. V rozhodnutí Ústav stanoví lhůtu, do kdy je pěstitel povinen vinici vyklučit. Nebude-li vinice ve stanovené lhůtě vyklučena, nařídí Ústav vyklučení na náklady pěstitele.

(2) V případě, že vinné hrozny byly sklizeny na vinici vysazené v rozporu s předpisy Evropské unie²³⁾, ²⁴⁾ nebo v rozporu s § 8 nebo § 9, nebo z těchto vinných hroznů byly vyrobeny produkty, Inspekce rozhodne o způsobu zpracování těchto produktů.

(3) Odstavce 1 a 2 nevylučují uložení sankce podle tohoto zákona.

²³⁾ Čl. 2, 3 a 6 nařízení Rady (ES) č. 1493/1999.

Čl. 2 až 4 nařízení Komise (ES) č. 1227/2000.

²⁴⁾ Čl. 2 až 4 nařízení Rady (ES) č. 1493/1999.

Čl. 3 až 5 nařízení Komise (ES) č. 1227/2000.

K § 10

1. Nepovolená, v terminologii čl. 85a nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 protiprávní výsadba představuje výsadbu vinice, tj. révy moštových odrůd, bez odpovídajícího výsadbového práva.

K odst. 1

2. Ustanovení řeší postup Ústavu při odstraňování protiprávního stavu v důsledku jednání pěstitele, který provedl výsadbu vinice v rozporu s právními předpisy EU nebo v rozporu s rozhodnutím Ústavu o udělení práva na novou výsadbu, práva na výsadbu z rezervy nebo práva na opětovnou výsadbu. Odkaz na rozpor s § 9 ve větě první by bylo možné interpretovat také tak, že vyklučena by měla být i vinice, která byla vysazena na základě práva na opětovnou výsadbu převedeného bez rozhodnutí Ústavu (viz komentář k § 9 odst. 6). Lze však dovodit, že nebyly-li při převodu porušeny podmínky vyplývající z čl. 85i odst. 5 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007, nejde o porušení spočívající v nepovolené výsadbě.

3. Ústav je při zjištění tohoto protiprávního stavu povinen zahájit z moci úřední správní řízení, jehož výsledkem, bude-li prokázáno protiprávní jednání pěstitele, je rozhodnutí o uložení povinnosti pěstiteli na své náklady vyklučit vinici. Pěstitel je povinen provést vyklučení ve lhůtě stanovené Ústavem v předmětném rozhodnutí, která běží od dne následujícího po dni nabytí právní moci rozhodnutí. Neprovedení vyklučení ve stanovené lhůtě má za následek vznik povinnosti pěstitele strpět vyklučení vinice ze strany osoby, kterou určí Ústav. Ústav postupuje v souladu s ustanoveními správního řádu o výkonu rozhodnutí na nepeněžitě plnění. Náklady na vyklučení nařízené Ústavem nese pěstitel. Při vymáhání zaplacení nákladů na vyklučení postupuje Ústav v souladu s ustanovením správního řádu o výkonu rozhodnutí na peněžitě plnění.

K odst. 2

4. Z vinice, která byla vysazena v rozporu s právními předpisy EU nebo v rozporu s rozhodnutím Ústavu o udělení práva na novou výsadbu, na výsadbu z rezervy nebo práva na opětovnou výsadbu, není dovoleno uvádět do oběhu vinné hrozny z ní sklizené ani produkty z těchto vinných hroznů získané. O způsobu jejich využití rozhoduje z moci úřední Inspekce a osoba, která vinné hrozny nebo produkty drží, je povinna toto strpět na své náklady.

K odst. 3

5. Samotné vyklučení vinice či autoritativní stanovení způsobu zpracování produktů představuje druh sankčního opatření, kterým je řešeno odstranění protiprávního stavu. Uložení tohoto opatření nevyklučuje uložení finanční sankce, pokuty, za samotné porušení právní povinnosti spočívající:

- v provedení nové nebo opětovné výsadby bez povolení nebo v rozporu s ním a s právními předpisy EU, až do výše 5 000 000 Kč;
- ve vyklučení vinice bez souhlasu vlastníka pozemku³²⁾, až do výše 3 000 000 Kč;
- v uvedení vinných hroznů nebo produktů z nich získaných z vinice vysazené v rozporu s právními předpisy EU do oběhu, až do výše 5 000 000 Kč.

6. Od uložení pokuty může příslušný dozorový orgán, Ústav nebo Inspekce, upustit za předpokladu, že došlo k nápravě protiprávního stavu v souladu s uloženým opatřením nebo bezprostředně poté, kdy bylo zjištěno porušení povinnosti (bližší viz komentář k § 40 odst. 2).

³²⁾ Provedení nápravného opatření ani uložení pokuty nevyklučuje uplatňování náhrady škody vůči pěstiteli u soudu ze strany vlastníka pozemku v režimu občanského zákoníku.

HLAVA III

VINAŘSTVÍ

§ 11 Povinnosti výrobců

(1) Zahájení, přerušení a ukončení výroby produktů, s výjimkou sklizených čerstvých vinných hroznů, je výrobce povinen oznámit písemně nebo způsobem umožňujícím elektronické podání Ústavu, nejpozději v den zahájení, přerušení nebo ukončení výroby produktů; v prohlášení výrobce uvede své jméno, příjmení a trvalý pobyt, jde-li o fyzickou osobu, obchodní firmu nebo název a sídlo, jde-li o právnickou osobu, a místo výroby produktu. Oznámení podle tohoto odstavce se zapisuje do Registru vinic podle § 28 (dále jen „Registr“). Vzor oznámení o zahájení, přerušení nebo ukončení výroby produktu zveřejní ministerstvo na svých internetových stránkách.

(2) Výrobce produktů je povinen

- a) dodržovat požadavky na výrobu, jakost a zdravotní nezávadnost stanovené předpisy Evropské unie a prováděcím právním předpisem,
- b) odstranit vedlejší produkty vznikající při zpracování nebo výrobě produktů způsobem stanoveným prováděcím právním předpisem,
- c) dodržovat požadavky na provozní a osobní hygienu při výrobě produktů stanovené zvláštním právním předpisem,³⁰⁾
- d) oznámit Inspekci výrobu matolinového vína pro vlastní spotřebu, a to nejpozději 7 dní před zahájením této výroby,
- e) zajistit soustavnou kontrolu své produkce způsobem stanoveným předpisy Evropské unie³¹⁾ a prováděcím právním předpisem a vést a uchovávat o tom evidenci v rozsahu stanoveném prováděcím právním předpisem.

(3) Prováděcí právní předpis stanoví

- a) podrobnější požadavky na výrobu a fyzikální, chemické a smyslové požadavky na jakost produktů,
- b) podrobnosti týkající se odstranění vedlejších produktů vznikajících při zpracování nebo výrobě produktů,
- c) způsob provádění kontroly podle odstavce 2 písm. e) včetně rozsahu vedení a uchovávání evidence.

¹⁵⁾ Čl. 42 až 46 a přílohy č. IV až VI nařízení Rady (ES) č. 1493/1999.

Čl. 3 až 7 nařízení Komise (ES) č. 1607/2000.

Nařízení Komise (ES) č. 1622/2000.

¹⁶⁾ Příloha č. I nařízení Komise (ES) č. 1493/1999.

³⁰⁾ Vyhláška č. 210/2004 Sb., o podmínkách a požadavcích na provozní a osobní hygienu při výrobě potravin a jejich uvádění do oběhu s výjimkou prodeje, kromě potravin živočišného původu.

³¹⁾ Nařízení Komise (ES) č. 1622/2000.

Nařízení Komise (ES) č. 2729/2000.

K § 11

1. Ustanovení zakotvuje základní povinnosti výrobce, které předcházejí technologickým a enologickým povinnostem, jež jsou vyjádřeny v § 12 a násl. Je však nutné zdůraznit, že za výrobce, na něhož jsou kladeny § 11 povinnosti, je nutné považovat též velkoobchodníka, dovozce či jakýkoliv jiný subjekt, který označí výrobky z révy vinné regulované ZVV. Výrobcem proto není pouze osoba, která přímo vyrábí produkt regulovaný ZVV. Blíže k definici výrobce viz komentář k § 3.

2. Fundamentálním prvkem právní regulace vinařství je katalog základních povinností, které musí každý výrobce dodržovat a které mohou být ze strany dozorových orgánů v případě jejich nedodržování vynucovány. Za tímto účelem došlo k zakotvení § 11 do ZVV.

K odst. 1

3. Výrobce je předně povinen písemně oznámit zahájení, přerušeni a ukončení výroby Ústavu nejpozději v den zahájení, přerušeni nebo ukončení výroby produktů. Blíže k pojmu výroba viz komentář k ustanovení § 3. Pro účely vymezení shora uvedených evidenčních povinností byla zakotvena do ZVV zákonem č. 215/2006 Sb., kterým se mění zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o vinohradnictví a vinařství), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, výjimka zpřesňující oznamování ze strany výrobců, kterou byla vyloučena povinnost oznamovat sklizeň čerstvých vinných hroznů.

4. Oznamovací povinnost se neobnovuje každým rokem při „zahájení výroby“, je koncipována jako jednorázový úkon, jímž je splněna tato povinnost oznámit zahájení výroby až do okamžiku, který by znamenal změnu skutečností mající vliv na její přerušeni nebo ukončení. Oznámení podléhá zápisu do Registru vinic, který provádí Ústav. Náležitosti ohlášení jsou zveřejněny na webových stránkách Ministerstva zemědělství.

K písm. a)

5. Další základní povinností výrobce je dodržovat požadavky na výrobu, jakost a zdravotní nezávadnost, které jsou stanoveny předpisy Evropská unie a Prováděcí vyhláškou. Požadavky na výrobu lze rozdělit následovně:

- enologické požadavky,
- smyslové požadavky,
- fyzikální a chemické požadavky,
- požadavky na zdravotní nezávadnost.

6. O enologických postupech, a tudíž i o požadavcích na ně kladených, je pojednáno v komentáři k § 12.

7. Smyslové požadavky jsou takové, které jsou vnímány lidskými smysly a jsou podle těchto vjemů rozdělitelné. Členění podle čichu, chuti a zraku se dále subsumuje pod jednotlivé druhy vín, čímž se vytváří vztah ke kvalitativní klasifikaci hroznů užitých k výrobě. Smyslové požadavky jsou podle této klasifikace rozděleny, což přináší odlišné požadavky na jednotlivé druhy vína.

8. Samotné smyslové požadavky jsou dle § 4 Prováděcí vyhlášky vymezeny v jejich přílohách 5 až 9 a jsou koncipovány na principu pozitivních a negativních vymezení. Negativní jsou předně obsažena v příloze č. 5, která stanoví seznam chorob a vad vína, jež nesmějí být v příslušném produktu obsaženy, dále pak v ostatních přílohách ve vytyčení nepřipustných

odchylek u vín, na něž jsou kladeny zvýšené jakostní požadavky (např. jakostní vína s přívlastkem).

9. Pozitivní vymezení je formulováno v přílohách č. 6 až 9 ve formě požadavků na chuť, vůni, barvu a vzhled včetně určení přípustných odchylek. U perlivého a šumivého vína jsou znaky rozšířeny o perlení. Výrobce je proto povinen dodržovat nejenom enologické postupy a požadavky na zdravotní nezávadnost, nýbrž i smyslové požadavky, které utvářejí jakostní znaky vína.

10. Za fyzikální a chemické požadavky je zapotřebí považovat takové právní požadavky, které vymezují povolené (resp. limitní) hodnoty složení vinných produktů z hlediska fyzikálních a chemických vlastností. Takové limity se zejména soustředí na skutečný obsah alkoholu, obsah bezcukerného extraktu, limity oxidu siřičitého aj. Podrobně jsou fyzikální a chemické požadavky na vinné produkty stanoveny v příloze č. 10 Prováděcí vyhlášky a v nařízení Komise (ES) č. 606/2009.

11. K požadavkům na zdravotní nezávadnost viz blíže komentář k § 27 ZVV.

K písm. b)

12. Za vedlejší produkty, vznikající při zpracování nebo výrobě produktů, se považují především matoliny, třapiny, ale i vinný kal,³³⁾ které takto vymezuje příloha č. XVb písm. d) nařízení Rady (ES) č. 1234/2007. Jelikož je lisování vinných kalů a opětovné kvašení matolin pro jiné účely než destilace nebo výrobu matolinového vína zakázáno citovaným nařízením, je výrobce povinen odstranit vedlejší produkty vznikající při zpracování nebo výrobě vinných produktů. Prováděcí vyhláška umožňuje likvidaci vedlejších produktů těmito prostředky: prodejem, destilací, likvidací ve vinici (zahnojení) s tím, že je přípustný i jiný prokazatelný způsob likvidace (§ 5 Prováděcí vyhlášky), který bude realizován v souladu se zákonem č. 185/2001 Sb., o odpadech a změně některých dalších zákonů, v platném znění, zákonem č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů, v platném znění, případně v souladu s dalšími předpisy týkajícími se ochrany jednotlivých složek životního prostředí.

13. O odstranění veškerých vedlejších produktů vznikajících při zpracování nebo výrobě produktů provede výrobce záznam do evidenční knihy (příloha č. 27 nebo 33 Prováděcí vyhlášky) a v případě odstranění vedlejších produktů prodejem či destilací přiloží doklad prokazující, že došlo tímto způsobem k odstranění vedlejších produktů.

K písm. c)

14. Výrobce musí dodržovat požadavky na osobní a provozní hygienu při výrobě. Jelikož prováděcí předpis, na nějž odkazuje citované ustanovení (vyhláška č. 210/2004 Sb.), byl zrušen, je nutné podstatu a obsah požadavku na osobní a provozní hygienu hledat v předpisech Evropské unie, ZoP a v ZoVZ. Na místě je však podotknout, že vyhláška č. 211/2006 Sb., kterou se zrušuje vyhláška č. 210/2004 Sb., o podmínkách a požadavcích na provozní a osobní hygienu při výrobě potravin a jejich uvádění do oběhu s výjimkou prodeje, kromě potravin živočišného původu, byla přijata z důvodu účinnosti hygienického kodexu Společenství

³³⁾ Vinným kalem se rozumí dle přílohy č. III nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a) zbytky, které se usazují v nádobách obsahujících víno po kvašení, během skladování či po povoleném ošetření; b) zbytky vzniklé filtrací nebo odstředěním výrobku uvedeného v písmenu a); c) zbytky, které se usazují v nádobách obsahujících hroznový mošt během skladování či po povoleném ošetření; d) zbytky vzniklé filtrací nebo odstředěním výrobku uvedeného v písmenu c).

výjádřeného nařízením Evropského parlamentu a Rady č. 852/2004, o hygieně potravin, ve znění pozdějších předpisů, který problematiku hygieny potravin zpracovává komplexně.

15. Zásady hygieny, ať již provozního či osobního charakteru, při produkci vinných produktů musejí vycházet především ze systému kritických bodů HACCP (*Hazard Analysis Critical Control Point* čili systém analýzy nebezpečí kritických bodů).

16. Výrobci dále musejí dle přílohy č. I část A II odst. 5 nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 852/2004, o hygieně potravin, ve znění pozdějších předpisů, zajistit zejména plnění následujících povinností:

- zajistit, aby byla zajištěna zdravotní způsobilost pracovníků manipulujících s potravinami a jejich proškolení, pokud jde o zdravotní rizika;
- zajistit, aby byla používána pitná nebo čistá voda, je-li to nezbytné k prevenci kontaminace;
- zajistit, aby bylo dodržováno v čistotě zařízení, vybavení, kontejnery, přepravní bedny, vozidla aj., a v případě, je-li to nezbytné, po vyčištění je vhodným způsobem dezinfikovali;
- zajistit hygienickou a čistou výrobu, přepravu a skladování rostlinných produktů;
- zajistit v nejvyšší možné míře zabránění kontaminaci způsobené zvířaty a škůdci;
- učinit taková opatření při skladování odpadů a nebezpečných látek a manipulování s nimi, aby nedošlo ke kontaminaci potravin;
- zajistit používání přípravků na ochranu rostlin a biocidů způsobem, který vyžadují příslušné právní předpisy aj.

17. Požadavky na prostory, v nichž jsou vyráběny vinné produkty, jsou pak vymezeny v kapitole č. I a II přílohy č. II citovaného nařízení Evropské unie o hygieně potravin. Osobní hygiena je upravena v kapitole VIII, která určuje následující základní zásady: a) žádná osoba, která trpí chorobou nebo je přenašečem choroby, která může být přenášena potravinami, nebo je postižena např. infikovanými poraněními, kožními infekcemi, vředy nebo průjmy, obecně nesmí manipulovat s potravinami nebo vstupovat do jakékoli oblasti, kde se manipuluje s potravinami, pokud existuje jakákoliv možnost přímé nebo nepřímé kontaminace; b) každý, kdo pracuje ve výrobě vína, musí udržovat vysoký stupeň osobní čistoty a musí nosit vhodný a čistý oděv.

K písm. d)

18. Matolinami se ve smyslu přílohy č. III část IIIa bod 9 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 rozumí zkvašený nebo nezkvašený zbytek po lisování čerstvých vinných hroznů. Jelikož citované nařízení zároveň zakazuje, aby docházelo k úplnému vylisování hroznů, je technologicky možné z matolin dále vyrábět „víno“. Matolinové víno je proto výrobek, který je získán ve smyslu přílohy č. I bod 11 citovaného nařízení kvašením neošetřených matolin nasáklých vodou nebo vyluhováním prokvašených matolin ve vodě.

19. Výroba matolinového vína není obecně povolena,³⁴⁾ avšak členské státy Evropské unie jsou dle přílohy XVb písm. D bod 4 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 nadány pravomocí jeho výrobu připustit, čehož využila i Česká republika v podobě zakotvení ustanovení § 11 odst. 2 písm. d). Matolinové víno však může výhradně sloužit pouze pro vlastní spotřebu vinaře nebo pro destilaci. I přes to, že ustanovení hovoří pouze o vlastní spotřebě, lze toto ustanovení interpretovat tak, že s ohledem na textaci citovaného bodu 4 písm. D přílohy VI

³⁴⁾ Nejen z důvodu naprosto neenologického postupu výroby, tj. přidáním vody, ale i ze skutečnosti, že kvalitní část hroznů již byla užita pro výrobu primárního vína a matoliny jsou pouhým „zbytkem“ po lisování určeným pro výrobu vína sekundárního – matolinového.

nařízení, jakož i z § 5 Prováděcí vyhlášky, je přivolením výroby matolinového vína povolená i jeho destilace.

20. Z důvodu kontroly produkce matolinového vína a jeho omezenému využívání podléhá jeho výroba oznámení Inspekci, a to nejpozději sedm dní před zahájením výroby. Cílem této povinnosti je vyloučení nekontrolovatelnosti a případné bezbřehosti výroby matolinového vína, které není určeno pro spotřebitele.

K písm. e)

21. Výrobce je povinen zajistit soustavnou kontrolu produkce podle předpisů Evropské unie a vedení evidence o ní. Odkazy ohledně kontroly produkce na nařízení Komise (ES) č. 1622/2000 a nařízení Komise (ES) č. 2729/2000 jsou obsoletní, jelikož tyto předpisy již byly zrušeny a nahrazeny nařízením Komise (ES) č. 555/2008 ze dne 27. června 2008 a nařízením Komise (ES) č. 606/2009. Kontrola produkce musí být činěna takovým způsobem, aby bylo vyloučeno uvedení zdravotně závadného produktu do oběhu.

22. Nástrojem plnění evidenčních povinností se stal institut tzv. evidenčních knih, které musí vést každá osoba, která vlastní, drží nebo zprostředkovává vinné produkty, za účelem výkonu svého podnikání nebo k obchodním účelům.

23. Z důvodů požadavků kladených na výrobce v tomto ustanovení je tento povinen vést evidenci o zásobách produktu a evidenci o přídavcích jiných látek než vína k produktu, před uvedením produktu do oběhu, a to na vzoru stanoveném v příloze č. 33 Prováděcí vyhlášky. Evidence o zásobách produktu se vede podle jednotlivých nádob. Záznamy do evidence se provedou nejpozději první pracovní den po ošetření produktu, v případě zvyšování cukernatosti se provedou ve stejný den, kdy došlo k zvyšování cukernatosti. K podobě evidenčních knih a rozsahu a způsobu plnění všech evidenčních povinností odkazujeme na komentář k § 30 ZVV.

K dst. 3

24. Prováděcí vyhláška stanoví podrobnější požadavky na výrobu a fyzikální, chemické a smyslové požadavky na jakost produktů, dále podrobnosti týkající se odstranění vedlejších produktů vznikajících při zpracování nebo výrobě produktů, jakož i způsob provádění kontroly podle odst. 2 písm. e) včetně rozsahu vedení a uchovávání evidence. Z důvodu přehlednosti komentáře byly tyto požadavky interpretovány přímo u příslušných ustanovení § 11.

§ 12

Enologické postupy a ošetřování produktu

(1) Pokud jde o enologické postupy a ošetřování produktu jsou přípustné pouze enologické postupy a ošetřování podle předpisů Evropské unie, tohoto zákona a prováděcího právního předpisu.

(2) Přidávání jakýchkoliv látek do produktu je zakázáno, pokud nestanoví předpisy Evropské unie, tento zákon nebo prováděcí právní předpis jinak.

(3) Přecházení látek do produktu, kterému nelze technicky nebo technologicky zabránit, se nepovažuje za přidávání podle odstavce 2, pokud produkt zůstane zdravotně nezávadný a chuť, vůně a barva jsou charakteristické pro daný produkt.

(4) Zvyšování nebo snižování obsahu kyselin podle předpisu Evropské unie³²⁾ je výrobce povinen oznámit písemně Inspekci ve lhůtě stanovené předpisem Evropské unie.³²⁾ Vzor oznámení zveřejní ministerstvo na svých internetových stránkách.

(5) V prostorách určených k výrobě, plnění nebo zpracování produktu nesmí být uchovávány látky, které jsou svým složením vhodné k tomu, aby byly užity k falšování produktu (například látky nahrazující mošt, aromatické látky, nedovolené prostředky k ošetřování vína apod.). Orgán dozoru je oprávněn v případě podezření na uchovávání těchto látek odebrat vzorky k rozboru.

(6) Je zakázáno

a) konzervovat jakostní víno s přívlastkem chemickými látkami, s výjimkou oxidu siřičitého,

b) skladovat ovocné víno³³⁾ nebo jeho směsi v prostorách, kde se skladuje víno, není-li ovocné víno odděleně umístěno a zřetelně označeno.

(7) Prováděcí právní předpis stanoví hodnoty přípustných technologických ztrát při výrobě produktů.

(8) K pokusným účelům může inspektorát Inspekce v Brně povolit na žádost i jiné enologické postupy nebo ošetření produktu, než enologické postupy a ošetřování uvedené v předpisech Evropské unie, tomto zákoně a prováděcím právním předpisu, za podmínek stanovených předpisem Evropské unie.³⁵⁾ O odvolání rozhoduje ústřední inspektorát Inspekce.

(9) Prováděcí právní předpis může stanovit

a) podrobnosti o enologických postupech a ošetřování produktů, pokud nejsou stanoveny předpisy Evropské unie,

b) požadavky na látky přídatné, pomocné a látky určené k aromatizaci, pokud nejsou upraveny zvláštním právním předpisem^{35a)} nebo předpisy Evropské unie³⁶⁾ a pokud jsou povoleny,³⁷⁾

c) látky přídatné, pomocné a látky určené k aromatizaci, které nesmí být v produktech obsaženy nebo smí být obsaženy jen v určitém množství, a jejich množství.

(10) Ministerstvo v případě nepříznivých povětrnostních podmínek může vydávat opatření obecné povahy, kterým povolí přikyselování produktů vyrobených v České republice z hroznů révy vinné sklizených v České republice.⁹⁴⁾ Ministerstvo v tomto opatření obecné povahy může povolit i opakované přikyselování⁹⁵⁾. Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti před projednáním jeho návrhu s výrobcí produktů.

³²⁾ Čl. 26 nařízení Komise (ES) č. 1622/2000.

³³⁾ Vyhláška č. 335/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

³⁵⁾ Čl. 41 nařízení Komise (ES) č. 1622/2000.

^{35a)} Vyhláška č. 304/2004 Sb., kterou se stanoví druhy a podmínky použití přídatných a pomocných látek při výrobě potravin.

³⁶⁾ Čl. 5 až 21 nařízení Komise (ES) č. 1622/2000.

Čl. 2 nařízení Rady (EHS) č. 1601/1991.

³⁷⁾ § 11 zákona č. 110/1997 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁹⁴⁾ Příloha XVa písmeno C bod 6 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

⁹⁵⁾ Článek 11 nařízení Komise (ES) č. 606/2009.

1. Pojem enologické postupy a ošetřování produktu není definován v žádné právní normě, a to jak v právu Evropské unie, tak ani v právním řádu České republiky. Tzv. starý vinařský zákon č. 115/1995 Sb., o vinohradnictví a vinařství a o změně některých souvisejících předpisů, obsahuje namísto enologických postupů a ošetřování termíny „výroba“ a „školení“, které taktéž nemohou být vodítkem pro interpretaci enologických postupů a ošetřování produktu, jelikož se nepřekrývají s rozsahem enologických postupů vymezených v článku 120c a násl., přílohy č. XVa a XVb nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a v nařízení Komise (ES) č. 606/2009. Enologické postupy a ošetřování produktu však mohou být interpretovány jako vinařské postupy, které vedou k výrobě, vývoji či ke změně produktu, jejichž pevný rámec je dán obecně závaznými právními předpisy.

2. Zajímavostí je ponechání termínu školení v § 7 Prováděcí vyhlášky, který je zde interpretován jako technologický postup při výrobě vína vedoucí k odstranění nežádoucích látek a zvýšení jakosti vína čili zcela totožně s termínem užitým předcházejícím zákonem č. 115/1995 Sb.

3. Důvodem katalogizace aprobovaných enologických postupů, jakož i těch nepřipustných je především ochrana spotřebitelů, ochrana životního prostředí a snaha o zamezení vstupu vín neznámého původu (a obsahu) na společný trh Evropské unie. A tak i přes obrovskou úzkost vinařství došlo k zakotvení enologických postupů a ošetřování produktů do právních norem nařízení EU.

4. Enologické postupy je však možné použít pouze k řádné vinifikaci (výrobě vína), řádnému uchovávání nebo k řádnému vývoji výrobku, jak uvádí článek 120c odst. 2 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

5. Právní normy obsažené v ZVV a nařízeních Evropské unie vytvářejí katalog kogentně zakázaných postupů, katalog zakázaných postupů, které mohou být za určitých podmínek použity, a dále katalog postupů povolených. Kategoricky je v rámci enologických postupů a ošetřování produktu zakázáno:

- užití hroznové šťávy a zahuštěné hroznové šťávy,³⁵⁾ které nesmějí být vinifikovány ani nesmějí být přidávány do vína; hroznová šťáva ani zahuštěná hroznová šťáva tedy nemohou být užity při výrobě vína ani nesmějí být podrobeny procesu fermentace;³⁶⁾
- zpracovávat čerstvé vinné hrozny, hroznový mošt, částečně zkvašený hroznový mošt, zahuštěný hroznový mošt, rektifikovaný moštový koncentrát, hroznový mošt, jehož kvašení bylo zastaveno přidáním alkoholu, hroznovou šťávu, zahuštěnou hroznovou šťávu a víno nebo směs uvedených výrobků, pokud pocházejí ze třetích zemí, a to jak na samotné produkty, tak jejich přidávání do produktů;³⁷⁾
- úplné vylisování vinných hroznů;³⁸⁾
- alkoholizované víno pro destilaci užít k jinému účelu než k destilaci;³⁹⁾

³⁵⁾ Srov. s přílohou č. XVb písm. B bod 2 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

³⁶⁾ Výjimku z této povinnosti mají pouze výrobci v Irsku, Spojeném království a Polsku pro výrobu tzv. ostatních kvašených nápojů pod nomenklaturou KN 2206 00.

³⁷⁾ Rada Evropské unie je však oprávněna za účelem plnění mezinárodních závazků rozhodnout jinak ve smyslu přílohy č. XVb písm. B bod 5 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

³⁸⁾ Srov. s přílohou č. XVb, písm. D bod 1 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

³⁹⁾ Srov. s přílohou č. XVb písm. A bod 3 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

- uchovávat látky vhodné svým složením k falšování produktu v prostorách určených k výrobě, plnění či zpracování produktu (k tomuto blíže viz komentář k odst. 5);
- zvyšovat cukernatost u jakostních vín s přívlastkem;⁴⁰⁾
- sladit jakostní vína s přívlastkem;⁴¹⁾
- konzervovat jakostní vína s přívlastkem jinou chemickou látkou než oxidem siřičitým (k této problematice viz komentář k § 12 odst. 6);
- scelovat vína pocházející ze třetí země s vínem, které pochází z Evropské unie, jakož i scelování vín pocházejících ze třetích zemí;⁴²⁾
- skladovat ovocná vína a jejich směsi v prostorách, kde se skladuje víno, bez odděleného umístění těchto produktů a bez výslovného označení (k tomuto blíže viz komentář k § 12 odst. 6).

6. Z důvodu klíčového vlivu vinohradnictví na vinařství, které je tak do značné míry závislé na přírodě a jejich případných rozmarech, musely být katalogizovány i postupy, které jinak vykazují historicky, případně v určitých oblastech Evropy tradičně, zakázané techniky, aby případné negativní vlivy mohly být výrobcí minimalizovány. Nařízení Evropské unie a zákona proto takové techniky obsahují, přičemž zároveň obsahují i obligatorní podmínky, při jejichž naplnění je připuštěno jejich užití.

7. Obecně zakázané techniky, které je možné za určitých podmínek použít, jsou následující:
- je zakázáno přidání vody v rámci jakéhokoli enologického postupu, s výjimkou případů, kdy existuje zvláštní technická potřeba,⁴³⁾ nicméně výsledný produkt není možné označovat za víno dle § 16 odst. 8 písm. a);
 - je zakázáno přidání alkoholu do produktů s výjimkou postupů určených k získávání hroznového moštu z čerstvých vinných hroznů, případně k zastavení kvašení hroznového moštu, dále k výrobě likérového, šumivého a perlivého vína, jakož i alkoholizovaného vína;⁴⁴⁾
 - je zakázáno vyrábět víno či jakýkoliv jiný nápoj k přímé lidské potřebě z vinných kalů a matolin, s výjimkou alkoholu, vínovice nebo matolinového vína,⁴⁵⁾ přičemž je taktéž zakázáno lisování vinných kalů a opětovné kvašení matolin pro jiné účely než k výrobě matolinového vína a destilaci,⁴⁶⁾ pokud však bude alkoholický nápoj vyroben alkoholovým kvašením výluhů z matolin nebo kvašením zředěných vinných kalů, není možné takový nápoj označovat za víno dle § 16 odst. 8 písm. c) a d).

8. Nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 v článku 120c odst. 4 uvádí důsledky porušení výše uvedených zákazů. Výrobky, které byly podrobeny enologickým postupům, které nařízení Evropské unie nepovolují, případně je nepovoluje ani ZVV, či je tyto předpisy výslovně zakazují, není možné uvádět na trh Evropské unie.

9. Povolenými postupy jsou pak takové, které vymezuje příloha č. XVa a XVb nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a nařízení Komise (ES) č. 606/2009. Jedná se zejména o obohacování, přikyselování, odkyselování, provzdušnění nebo okysličování plynným kyslíkem,

⁴⁰⁾ Srov. s § 13 odst. 3 ZVV.

⁴¹⁾ Srov. s § 14 odst. 1 ZVV.

⁴²⁾ Srov. s přílohou č. XVb písm. C nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

⁴³⁾ Srov. s přílohou č. XVb písm. A bod 1 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

⁴⁴⁾ Srov. s přílohou č. XVb písm. A bod 2 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

⁴⁵⁾ Srov. s přílohou č. XVb písm. D bod 2 nařízení Rady (ES) č. 1234/2007.

⁴⁶⁾ Odstředění, případně filtrace vinných kalů se nepovažuje za lisování, pokud získané výrobky mají řádnou a uspokojivou obchodní jakost.

tepelné ošetření, užití vinných kvasinek a mnohé další. Katalogem přivolených postupů je především příloha č. I A nařízení Komise (ES) č. 606/2009, která stanoví nejenom jejich seznam, ale i podmínky jejich užití.

K odst. 1

10. Klíčovým postulátem enologických postupů a ošetřování je obecný zákaz užívání produktů k přímé lidské spotřebě, pokud neodpovídají zdravotním požadavkům, nejsou bez příměsí nebo nemají jakost předpokládanou obecně závaznými právními předpisy. Stejně tak nemohou být podávány nebo nabízeny k přímé lidské spotřebě produkty, které nesplňují enologické požadavky, jež jsou na ně kladeny v článku 120c an., příloze č. XVa a XVb nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 a v nařízení Komise (ES) č. 606/2009. Enologické postupy a ošetřování produktu tak mají zajistit, aby produkt byl zdravotně nezávadný a odpovídal předpokládané jakosti, to vše především prostřednictvím požadavků kladených na výrobce.

11. Povolnými enologickými postupy a ošetřování jsou tedy jen takové enologické techniky, které jsou připuštěny předpisy Evropské unie nebo právním řádem ČR. Pokud je proto určitá enologická technika výslovně právem přivolená, smí výrobci podle ní postupovat. Dochází tak k výslovnému posunu realizace technologie k právnímu přivolení, neboli pokud není určitá technika výslovně povolena, není možné podle ní postupovat s výjimkou pokusných postupů, jak bude vysvětleno níže.

K odst. 2

12. V druhém odstavci je zakotvena generální klauzule enologických postupů a ošetřování, která zakazuje přidávat jakékoliv látky do produktu, pokud předpisy Evropské unie, ZVV a Prováděcí vyhláška nestanoví něco jiného.

13. Výrobce si proto musí vystačit pouze s vinnými hrozný a z nich vzniklými meziprodukty při výrobě vína a jiných vinných produktů, pokud užití jakékoliv jiné látky výslovně neumožňuje příslušné nařízení Evropské unie, resp. ZVV či Prováděcí vyhláška.

14. Z právních předpisů je proto možné vyčíst katalog povolených, expresivně přípustných látek, které je možné přidat v rámci enologických postupů a užít je tak při výrobě vína.⁴⁷⁾ I tyto přípustné látky však není možné používat bez dalšího, ale pouze za podmínek, které upravuje nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 nebo ZVV.

K odst. 3

15. Ke generální klauzuli existují výjimky, které zmírňují dopady jinak kategorického ustanovení. Přivoleny jsou proto technologie, při kterých sice dochází k přidávání látek do

⁴⁷⁾ Mezi takové látky patří zejména: plynný kyslík, oxid uhlíčitý, argon, dusík, vinné kvasinky, hydrogenfosforečnan amonný, síran amonný, disiřičitan amonný, thiamin hydrochlorid, oxid siřičitý, disiřičitan draselný, metadiřiřičitan draselný, pyrosulfid draselný, enologické aktivní uhlí, potravinářská želatina, bílkoviny rostlinného původu z obilí či hrachu, vyzina, kasein a kaseináty draselné, vaječný abumin, bentonit, oxid křemičitý, kaolín, tanin, pektolytické enzymy, enzymatické přípravky z betaglukanasy, kyselina sorbová, kyselina vinná, kyselina jablečná, kyselina mléčná, vinnan draselný, hydrogenuhličitan draselný, uhličitan vápenatý, vinnan vápenatý, pryskyřice borovice Aleppo, polyvinylpyrrolidon, mléčné bakterie, lysozym, kyselina askorbová, itoměničové pryskyřice, kyselina citronová, hexakynoželeznatý draselný, fytát vápenatý, kyselina metavinná, arabská guma, síran měďnatý, citrát měďnatý, karamel, parafin, dimethylkarbonát, dubové dřevo atp. Seznam těchto látek je stanoven v příloze č. I A nařízení Komise (ES) č. 606/2009.

produktu, nicméně tomuto nelze technicky nebo technologicky zabránit. Další podmínkou užití takové technologie je, aby produkt zůstal zdravotně nezávadný a smyslové požadavky (chuť, vůně a barva) zůstaly charakteristické pro daný produkt.

K odst. 4

16. Povinnost oznámit zvyšování nebo snižování obsahu kyselin je nutné splnit směrem k místně příslušnému inspektorátu Inspekce⁴⁸⁾ nejpozději do druhého dne po provedení prvního úkonu v daném hospodářském roce a vztahuje se na všechny úkony daného hospodářského roku.⁴⁹⁾ Kromě povinnosti hlásit zvyšování a snižování obsahu kyselin Inspekci je výrobce též povinen vést evidenci o látkách používaných k odkyselení, jakož i zaznamenávat ošetření produktu těmito způsoby v evidenčních knihách – záznamy se provedou nejpozději první pracovní den po ošetření produktu. Administrativní povinnosti výrobců je též uvedení užitého postupu (odkyselení nebo přikyselení) v průvodním dokladu, na základě kterého se takto ošetřené produkty uvádějí do oběhu. Právní rámec přikyselování a odkyselování je dán přílohou č. XVa bod C a D nařízení Rady (ES) č. 1234/2007 v návaznosti na článek 13 nařízení Komise (ES) č. 606/2009, který upravuje podrobnosti oznamovací povinnosti výrobců. Snižování či zvyšování obsahu kyselin může proběhnout pouze v podniku vyrábějícím víno a ve vinařské zóně, ve které byly sklizeny hrozny použité k výrobě takového vína. V České republice (v obou vinařských zónách) je možné provádět pouze odkyselení vína až do výše 1 gramu na litr, vyjádřeno jako kyselina vinná, nebo 13,3 mEq/l.

17. Zvýšení obsahu kyselin ve víně je možné pouze v případě, že Česká republika z důvodu mimořádně nepříznivých povětrnostních podmínek povolí přikyselování produktů. Pokud by taková situace nastala, je možné přikyselit vinné hrozny, hroznový mošt, částečně zkvašený hroznový mošt, mladé víno v procesu kvašení až do výše 1,5 g/l, vyjádřeno jako kyselina vinná, nebo 20 mEq/l a v samotné víno až do výše 2,5 g/l, vyjádřeno jako kyselina vinná, nebo 33,3 mEq/l. Přikyselování a odkyselování jednoho a téhož výrobku je vyloučeno. Vinaři není taktéž umožněno u jednoho výrobku provádět přikyselování a obohacování. Blíže k možnosti přikyselování viz komentář k odst. 10.

18. Vzor oznámení je nově ke stažení na internetových stránkách Ministerstva zemědělství, namísto dnes již překonaného zveřejňování vzoru ve Sbírce zákonů v podobě přílohy prováděcího předpisu. V současné době je navíc připravována aplikace, která by měla být přístupná na těchto stránkách a umožňovat podávání žádostí v elektronické podobě. Cílem zakotvení této změny je jednoznačný záměr snížení nákladů státní správy, ale i samotných výrobců.

K odst. 5

19. Ustanovení je vyjádřením principu prevence, zde formulovaném v povinnosti výrobců neuchovávat v prostorách, které jsou určeny k výrobě, plnění či zpracování produktů, látky vhodné k falšování produktu. Za výrobní prostory je zapotřebí považovat nejenom

⁴⁸⁾ Inspektorát SZPI v Olomouci, Pavelkova 13, 772 85 Olomouc; Inspektorát SZPI v Hradci Králové, Březhradská 182, 503 32 Hradec Králové; Inspektorát SZPI v Ústí nad Labem, Masarykova 19/275, 403 40 Ústí nad Labem; Inspektorát SZPI v Plzni, Jiráskovo nám. 8, 308 58 Plzeň 8; Inspektorát SZPI v Táboře, Purkyňova 2533, 390 02 Tábor; Inspektorát SZPI v Praze, Za Opravnou 300/6, 150 06 Praha 5 – Motol; Inspektorát SZPI v Brně, Běhounská 10, 601 26 Brno.

⁴⁹⁾ Srov. s čl. 13 nařízení Komise (ES) č. 606/2009.

zamožný vinný sklep (či jiné prostory, v nichž zraje víno), nýbrž i prostory, ve kterých dochází ke zpracování produktu nebo jeho plnění. Za výrobní prostory ve smyslu tohoto ustanovení je proto nutné označit i místo, kde jsou např. lisovány hrozny, či místo, v němž dochází k lahrování či jinému plnění produktu do obalů.

20. Za látky, které jsou svým složením vhodné k tomu, aby byly užity k falšování produktu, ustanovení demonstrativním výčtem označuje látky nahrazující mošt, aromatické látky, jakož i veškeré nedovolené prostředky k ošetřování vína. Jelikož látky, jimiž lze ošetřovat víno či jeho meziprodukty, musejí být expresivně právními předpisy přivoleny, jak je uvedeno v odst. 2, pokud odmyslíme samovolné přecházení látek do produktu, jak je uvedeno v odst. 3, ustanovení odst. 5 *de iure* stanoví, že jakékoliv jiné látky než výslovně přivolené právními předpisy by nemělo být možné uchovávat ve výrobních prostorách. Za korektivum této povinnosti tak proto zásadně musíme považovat charakteristiku zjištěných látek, určenou těmito determinanty: složení látky a vhodnost látky k falšování produktu s tím, že mezi složením látky a vhodností látky k falšování produktu musí být kauzální nexus čili příčinná souvislost. Pokud by tedy látka svým složením neznamenalala vhodnost k falšování produktu, i přes to, že by nebyla výslovně připuštěná k ošetřování vína právními předpisy, je její uchovávání ve výrobních prostorách možné připustit – např. dezinfekční látky k čištění výrobních prostor, ale i jiné.

21. Jelikož je však orgán dozoru již v případě podezření na uchovávání takových látek oprávněn odebrat vzorky, je vhodné veškeré obaly, v nichž jsou uchovávány jiné než povolené látky, zřetelně označit. Pokud však bude orgánem dozoru zjištěno, že zajištěné látky jsou svým složením skutečně vhodné k falšování produktu, bude se jednat v případě právnické osoby a podnikající fyzické osoby o správní delikt, za nějž je možné udělit pokutu až do výše 5 milionů Kč.

K odst. 6 písm. a)

22. Jakostní víno s přívlastkem není možné s výjimkou oxidu siřičitého konzervovat jinými chemickými látkami. Těmito jinými chemickými látkami jsou např. sorban draselný a kyselina sorbová. I přes to, že ustanovení připouští pouze užití oxidu siřičitého, aplikační praxe dovodila, že je možné při výrobě přívlastkových vín využít i jeho sloučeninu – disiřičitan draselný nazývaný také jako metadisiřičitan draselný či pyrosulfid draselný. Mezní hodnoty pro produkty uváděné na trh zakotvuje příloha č. I B nařízení Komise (ES) č. 606/2009 podle jednotlivých produktů.

23. Tiché bílé a růžové víno nesmí obsahovat oxidu siřičitého více jak 200 mg/l a v případě vín obsahujících nejméně 5 gramů cukru vyjádřeného jako součet glukózy a fruktózy na litr nesmí být překročena hranice 250 mg/l. Tiché červené víno pak může obsahovat maximálně 150 mg/l a v případě vín obsahujících nejméně 5 gramů cukru vyjádřeného též jako součet glukózy a fruktózy na litr nesmí obsahovat více jak 200 mg/l. Výjimku z výše uvedeného bez ohledu na barvu vína představují tzv. přívlastková vína. Jakostní víno s přívlastkem pozdní sběr nesmí obsahovat více jak 300 miligramů oxidu siřičitého na litr, jakostní víno s přívlastkem výběr z hroznů nesmí obsahovat více jak 350 mg/l. Nejvyšší hodnota oxidu siřičitého je pak připuštěna u jakostních vín s přívlastkem výběr z bobulí, výběr z cibéb, ledové víno a slámové víno, u nichž je limitní hodnota 400 mg/l.

24. Odlišně jsou upravena šumivá a likérová vína. Likérové víno s obsahem cukru nižším jak 5 g/l nemohou obsahovat více jak 150 mg/l oxidu siřičitého a s obsahem cukru

vyšším více jak 200 mg/l. Jakostní šumivá vína nemohou v okamžiku jejich uvedení do oběhu pro účely přímé lidské potřeby překračovat mezní limit 185 mg/l a ostatní šumivá vína 235 mg/l oxidu siřičitého. V nutných případech zapříčiněných povětrnostními podmínkami mohou členské státy povolit u šumivých vín vyrobených na jejich území zvýšení celkového obsahu oxidu siřičitého nejvýše o 40 mg/l, avšak za podmínky, že taková vína nebudou z příslušného členského státu vyvezena.

K písm. b)

25. Zákaz skladovat ovocné víno a jeho směsi v prostorách, ve kterých se skladuje víno, pokud není ovocné víno odděleně umístěno a zřetelně označeno, je odůvodněn možností zaměnitelností těchto výrobků. Ovocné víno je vymezeno vyhláškou č. 335/1997 Sb., kterou se provádí § 18 písm. a), d), h), i), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro nealkoholické nápoje a koncentráty k přípravě nealkoholických nápojů, ovocná vína, ostatní vína a medovinu, pivo, konzumní líh, lihoviny a ostatní alkoholické nápoje, kvasný ocet a droždí, ve znění pozdějších předpisů, jako nápoj vyrobený alkoholovým kvašením šťávy z ovoce, s výjimkou hroznů révy vinné, kterou je možno před kvašením upravit přídavkem vody a cukru. Při výrobě ovocného vína je možné užít enologicky jinak vyloučený postup, a to přidání vody. Z tohoto důvodu je nutné odlišovat při skladování vína ovocná a vína vyrobená z révy vinné. Samotná ovocná vína rozděluje citovaná vyhláška na stolní, polosladká, dezertní, dezertní kořeněná a neperlivá s tím, že požadavky na jejich výrobu určuje § 6.

26. Bližší požadavky na zřetelné označení ovocných vín ZVV ani jeho Prováděcí vyhláška nestanoví. Obecně je však nutné přijmout taková opatření v označování, aby byla jakákoliv zaměnitelnost ovocného vína od běžného vína zcela vyloučena.

K odst. 7

27. Limity umožněných technologických ztrát při výrobě stanoví § 7 Prováděcí vyhlášky, který určuje jako výchozí hodnotu objem příslušného produktu po zkvašení – avšak před prvním stáčením z kvasničných kalů. Tyto normy ztrát určují, o kolik se může změnit objem produktu po provedení příslušného technologického zásahu vymezeného v témže ustanovení Prováděcí vyhlášky. Celkový souhrn všech ztrát nesmí překročit 12,5 %, přičemž tato omezení se nevztahují na produkty vyrobené v rámci výzkumných a šlechtitelských úkolů a uložené do nádob s obsahem do 60 litrů. Pro výpočet jednotlivých ztrát se vychází z následujících pravidel:

- při prvním stáčení produktu se vyrobené množství produktu před prvním stáčením násobí normou ztrát pro první stáčení;
- při druhém stáčení produktu se vyrobené množství produktu před druhým stáčením násobí normou ztrát pro druhé stáčení;
- při školení se množství školeného produktu násobí normou ztrát pro školení;
- při filtraci se násobí filtrované množství produktu normou ztrát pro filtraci;
- při plnění produktu se násobí množství produktu předaného k plnění výše uvedenou normou ztrát pro daný typ plnění;
- při manipulaci se bere pro výpočet normy ztrát za základ objem manipulace při přetáčení, mísení apod., provedené mimo první nebo druhé stáčení kalů;